SERIA II.—ANUL IV, No. 693. **O singură ediţie** LUNI, 23 FEBRUARIE 1898.

NUMĂRUL 10 BANI

ABONAMENTELE
începe la 1 şi 15 ale fie-căreĭ luni şi se plătesc tot-d'a-una înainte
La Bucureşti la Casa Administraţieĭ
la *judeţe şi streinătate* prin mandate poştale
Un an în ţară 30 lei; în streinătate 50 lei
Şase luni . . . 15 » » » 25 »
Treĭ luni . . . 8 » » » 15 »
Un număr în streinătate 30 bani

MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZĂ

REDACŢIA
No. 3 — STRADA CLEMENŢEI — No. 3

EPOCA

TELEFON

NUMĂRUL 10 BANI

ANUNCIURILE
La Bucureşti şi judeţe se primesc numai la Administraţie
în streinătate, *direct la administraţie* şi la toate oficiile de publicitate
Anunciurĭ la pag. IV . . . . . 0.80 b. linia
» » » III . . . . . 2.— lei »
» » » II . . . . . 3.— » »
Inserţiile şi reclamele 3 lei rindul

Un număr vechiŭ 30 bani

ADMINISTRAŢIA
No. 3. — STRADA CLEMENŢEI — No. 3

Sentinţa tribunaluluĭ

O RĂFUIALĂ

Ziarul *L'Idépendance Roumaine* a afirmat că opoziţiunea conservatoare face cu proiectul de lege al patentelor întocmaĭ ce aŭ făcut în 1893 liberaliĭ cu proiectul de lege al maximuluĭ taxelor comunale, adică denaturează lucrurile ca să azmuţe lumea înpotriva guvernuluĭ.

E absolut neadevărat ceea-ce afirmă numitul ziar.

Ce am făcut noĭ?

Nimic alt-ceva de cît să publicăm, făcînd aplicaţiunea pentru fie-care oraş în parte, tarifele proiectuluĭ de lege depus anul trecut în Cameră de către ministrul finanţelor, d. G. Cantacuzino.

Guvernul a afirmat că am falşificat cifrele. L'am somat de atîtea orĭ să arate anume falşificările de carĭ ne acuză, dar n'a făcut-o — pentru cuvîntul foarte simplu că nu e nicĭ o falşificare.

Dar broşurile editate de noĭ aŭ emoţionat ţara?

Asta e adevărat. Dar numaĭ pe guvern îl priveşte aceasta. Dacă taxele sporite de el întreit şi împătrit supără pe comercianţĭ şi îngrijesc pe consumatorĭ, dacă taxele noui propuse de ministrul finanţelor nu sunt pe placul ţăreĭ, noĭ suntem de vină?

Dar cu guvernul ne vom răfui altă-dată; să revenim la *L'Indépendance*.

Acest ziar găseşte că proiectul guvernuluĭ e minunat de bun, e «o operă de dreptate» şi înfierează purtarea noastră, carĭ am fi căutînd să punem beţe în roatele guvernuluĭ.

Afirmăm, şi desfidem pe *Indépendenţa* să dovedească contrarul, că nu am uzat de nicĭ un «truc» spre a ridica lumea înpotriva guvernuluĭ. Publicînd tarifele proiectuluĭ d-luĭ ministru de finanţe, ne-am îndeplinit datoria pe care o are fie-care ziar de a informa publicul despre cele ce-l interesează.

Am arătat cu aceasta, negreşit, că partidul liberal îşĭ calcă în chipul cel maĭ nerušinat angajamentul luat în opoziţie de a nu spori dările. Dar acesta e un drept al nostru, pe care nu ne înjosim să-l discutăm cu nimenĭ.

Perfect lealĭ am fost faţă de opiniunea publică; şi numaĭ asta importă. Dacă pe guvern îl ustură, e treaba luĭ.

Dar, ia să întoarcem foaia.

Indépendance se încumetă să facă, fără nicĭ un temeiŭ, morala opoziţieĭ conservatoare în chestia legiĭ patentelor.

Să vedem cum stă numita foaie în această chestiune.

Pentru *Indépendance*, astă-zĭ proiectul e o reformă foarte bună, o «operă de dreptate», în contra căreia n'are nimenĭ dreptul să se plîngă.

Răsfoim colecţia ziaruluĭ *Indépendance Roumaine* şi găsim, la 15 Februarie 1897, într'un articol asupra aceleaşĭ chestiunĭ a patentelor, următoarele:

«Poate că el, (ministrul de finanţe) a mers în unele cazurĭ *cam prea departe cu taxarea.*»

Şi maĭ departe:

«Trebuie să ne oprim acĭ, căcĭ enumerarea profesiunilor şi industriilor carĭ sunt *cu mult maĭ greŭ impuse* de cît înainte orĭ *carĭ nu figuraŭ* în legea veche, *e prea lungă*».

La 11 Martie 1897, găsim, tot într'un articol asupra proiectuluĭ patentelor:

«Prevăzuserăm din primul moment că unele dispoziţiunĭ *prea fiscale* ale noului proiect de lege asupra patentelor elaborat de d. G. Cantacuzino, vor stîrni *obiecţiunĭ legitime.*»

Vezĭ d-ta!

Noĭ nu discutăm taxele, nu le criticăm, ci numaĭ le dăm publicităţeĭ, şi asta dă drept *Independenţeĭ* să înfiereze (!) purtarea partiduluĭ conservator.

Dar ce să zicem de purtarea acesteĭ foĭ, care găsea ce să critice în proiectul ministruluĭ de finanţe la Martie 1897, iar acum îl proclamă perfect?

Ar trebui să credem că s'a întors lumea pe dos, dacă nu s'ar cunoaşte pricinile pentru carĭ numitul ziar se întoarce el.

Tribunalul de Ilfov, fiind sesizat de ministerul public, a dat erĭ, în contra d-luĭ Filipescu, o sentinţă de condamnare pentru delictul de duel.

În numele principiuluĭ egalităţeĭ cetăţenilor înaintea legiĭ, întrebăm dacă toţĭ aceĭ culpabilĭ de acelaş delict şi a căror delicte nu s'aŭ prescris, vor fi urmăriţĭ pe temeiul aceluiaşĭ text de lege.

PARLAMENTUL LIBERAL

Cînd se găsesc în opoziţiune, liberaliĭ sunt ceĭ maĭ înfocaţĭ partizanĭ aĭ regimuluĭ parlamentar, pe care ar voi să-l vadă la aceeaşĭ înălţime la care e în Anglia.

Eĭ bine, le oferim o ocaziune să'şĭ împlinească visul.

Cu toată delicateţa situaţiuniĭ şi cu toate că negociările cu două puterĭ marĭ ca Germania şi Rusia nu sunt terminate, guvernul englez nu s'a ferit să dea lămurirĭ, zilele astea, asupra politiceĭ sale în China.

Prilejul i l a oferit însuşĭ un membru al majorităţiĭ conservatoare din Camera comunelor, d. Ashmead Bartlett.

La noĭ, cu toate evenimentele însemnate din ultimiĭ douĭ anĭ, guvernul a lăsat ţara în cea maĭ desăvîrşită neştiinţă asupra politiciĭ sale exterioare.

Turburările armeneştĭ, insurecţia cretană, războiul greco-turc, încheierea păcĭĭ, frămîntările din Macedonia, atacurile Bulgarilor împotriva integrităţiĭ Statuluĭ romînesc — iată atîtea şi atîtea chestiunĭ carĭ ne interesează foarte de aproape şi în privinţa cărora guvernul nu ne-a spus ce a făcut.

Cum de nu s'a găsit nicĭ un membru al majorităţiĭ liberale, destul de zelos de drepturile Parlamentuluĭ ca să interpeleze pe guvern saŭ să'ĭ dea acestuia orĭ-cum alt-fel ocaziunea de a se explica?

E foarte de mirat aceasta, maĭ ales cînd e vorba de partizanĭ aşa de înfocaţĭ aĭ regimuluĭ parlamentar, cum se pretind liberaliĭ.

Dar, ce nu s'a făcut se poate face.

Aide, înfocaţĭ parlamentarĭ liberalĭ! Interpelaţĭ guvernul asupra politiceĭ sale exterioare, căcĭ e ruşinos să lăsaţĭ ţara în întunerec, asupra unor chestiunĭ atît de interesante.

LAUDĂ COLECTIVISTĂ

Guvernul bate toba cea mare cu reforma instrucţiuniĭ şi cu conversiunea.

Ziarele guvernamentale sunt pline de laude, una maĭ exagerată decît alta.

Lucrul nu ne surprinde, căcĭ ne cunoaştem oamenii.

Dar e curios cît de puţin îşĭ daŭ seama liberaliĭ de enorma transformare ce s'a operat în opiniunea noastră publică.

Lăudîndu-se cum fac, eĭ daŭ dovadă că socotesc opinia publică încă în stare de copilărie, în acea stare cînd toate braşoavele, afirmate cu oare-care tărie, sunt primite fără control.

În adevăr, toată lumea ştie că reforma instrucţieĭ nu e operă liberală, ci rezultatul muncei tuturor de treĭ-zecĭ de anĭ încoace; se ştie de asemenea că, graţie abnegaţiuneĭ de care a dat dovadă partidul conservator cînd era la putere, şi chiar acum, în calea reformeĭ nu s'a maĭ ridicat nicĭ o rezistenţă.

Atuncĭ, unde e meritul ceĭ mare cu care se laudă guvernul? Şi nu e o insultă la adresa opinieĭ publice, a crede — cum face guvernul — că ea nu e în stare să aprecieze lucrurĭ aşa de simple şi de cunoscute?

În ce priveşte conversiunea, în condiţiunile în carĭ se face, e un răŭ, nu un bine; e unul din nenumăratele expediente întrebuinţate de guvern spre a cîrpi un budget hodorogit din nepriceperea şi destrăbălarea liberală.

Dar, chiar dacă conversiunea ar fi avantagioasă, opiniunea publică ştie că aceasta s'ar datori nu guvernuluĭ, ci împrejurărilor favorabile economice şi financiare.

Tămbălăul pe care-l face guvernul cu pretinsele luĭ succese, nu e dar alt-ceva decît o insultă pentru opiniunea publică, pe care liberaliĭ o cred capabilă să înghită toate gogoşile.

Se vede că lecţiunile pe carĭ le-a primit pînă acum partidul liberal, nu i-aŭ folosit.

Organizarea marineĭ de războiŭ

Proiectul generaluluĭ Berendeiŭ. — Ierarchia în marină. — Avantagiile proiectuluĭ.

Proiectul generaluluĭ Berendeiŭ

D. general Berendeiŭ a depus în şedinţa de Vineri a Senatuluĭ proiectul său privitor la organizarea marineĭ de războiŭ.

În scurta expunere de motive, d. general Berendeiŭ motivează astfel această lege:

«Dezvoltarea ce a luat marina noastră militară în fie-care an, nouile necesităţĭ ce nasc din crearea portuluĭ de la Constanţa, precum şi desvoltarea serviciilor noastre comerciale maritime şi fluviale, impun neapărat o schimbare în organizarea acesteĭ arme.

«Legea de organizare din 1866, care este azĭ în vigoare, nu maĭ poate face faţă acestor necesităţĭ,—această lege vizînd maĭ mult organizarea unuĭ serviciŭ fluvial şi a aceleia de poliţie a forturilor».

Prin proiectul d-luĭ general Berendeiŭ, marina va coprinde două unităţĭ de comandă: divizia de Dunăre, cu reşedinţa la Galaţĭ, şi divizia de Mare, cu reşedinţa la Constanţa.

I. — Divizia de Dunăre va coprinde: şcoala de torpile (apărarea fixă), trupele de apărare din porturile fluviale şi toate bastimentele fluviale.

II. — Divizia de Mare va coprinde: depozitul echipagelor marineĭ cu şcoala de cadre, şcoala de aplicaţie a sublocotenenţilor, şcoala de torpile (apărarea mobilă), trupele de apărare din porturile maritime şi toate bastimentele de Mare.

Ierarhia în marină

Ierarchia gradelor ofiţerilor este cea prevăzută pentru armată cu denumirile următoare:

Vice-amiral, corespunzător graduluĭ de general de divizie;

Contra-amiral, corespunzător graduluĭ de general de brigadă;

Comandor, corespunzător graduluĭ de colonel;

Căpitan-comandor, corespunzător graduluĭ de locotenent-colonel;

Locotenent-comandor, corespunzător graduluĭ de maior;

Căpitan;

Locotenent;

Sub-locotenent;

Inginer-şef clasa I, corespunzător graduluĭ de comandor;

Inginer-şef clasa II, corespunzător graduluĭ de căpitan-comandor;

Inginer clasa I, corespunzător graduluĭ de locotenent-comandor;

Inginer clasa II, corespunzător graduluĭ de căpitan;

Inginer clasa III, corespunzător graduluĭ de locotenent;

Sub inginer, corespunzător graduluĭ de sub-locotenent;

Mecanic-şef, corespunzător graduluĭ de locotenent-comandor;

Mecanic clasa I, corespunzător graduluĭ de căpitan;

Mecanic clasa II, corespunzător graduluĭ de locotenent;

Mecanic clasa III, corespunzător graduluĭ de sub-locotenent.

Alte dispoziţiĭ

Prin noul proiect de lege, se maĭ prevede că atît ofiţeriĭ cît şi trupa vor putea servi timporal, după împrejurărĭ, pe bastimentele comerciale ale statuluĭ şi pe bastimentele naţionale ale particularilor.

Cu modul acesta, ministrul crede că vine în ajutorul recrutăriĭ personaluluĭ profesional, atît de necesar bastimentelor comerciale — după cum s'a dovedit cu ocazia scufundăriĭ «Meteoruluĭ», — şi ofiţeriĭ vor cîştiga, dîndu-li-se ocazia a voiaja maĭ mult pe mare şi a cunoaşte bastimentele de carĭ vor trebui să se servească eventual în caz de mobilizare.

DISCURSUL D-luĭ TAKE IONESCU

rostit în şedinţa Camereĭ de la 17 Februarie, în chestiune personală cu d. Sp. Haret, ministru instrucţiuneĭ publice

D. *Take Ionescu*. D-lor deputaţĭ, în lunga discuţiune asupra legeĭ învăţămîntuluĭ secundar şi superior, de două orĭ d. ministru al instrucţiuneĭ publice mĭ-a făcut cestiune personală şi, după regulamentul nostru, cestiunile personale venind la sfîrşitul discuţiuneĭ, evident că este cam tîrziŭ şi că nu ne maĭ poate interesa tot atît de mult cît ne-ar fi interesat dacă discuţiunea s'ar fi făcut imediat.

D. ministru al instrucţiuneĭ publice, cu ocaziunea discuţiuneĭ generale, a găsit de cuviinţă nu numaĭ să examineze din actualul proiect de lege carĭ anume măsurĭ eraŭ inspirate din alte proiecte, dar a luat la cercetare toate proiectele de lege votate în timpul ministeruluĭ meŭ şi a căutat să vă dovedească că în toate acele proiecte eŭ m'am mulţumit să copiez pe d. prim-ministru, saŭ maĭ bine zis proiectul de la 1886 al actualuluĭ prim-ministru.

Cestiunea dar a eşit din cadrul discuţiuneĭ proiectuluĭ de lege, şi este evident că a devenit o chestiune pur personală.

De asemenea, d. ministru al instrucţiuneĭ publice, de două orĭ, şi în discuţiunea generală a proiectuluĭ şi cu ocaziunea discuţiuneĭ articoluluĭ cu privire la punerea la retragere din oficiŭ a profesorilor universitarĭ şi secundarĭ, din noŭ mĭ-a făcut cestiune personală. Şi vedeţĭ că, atuncĭ cînd cine-va de două orĭ revine asupra aceleeaşĭ cestiunĭ, este că neapărat îĭ atribue o mare importanţă.

D. *Preşedinte*. Va să zică chestiunea personală nu a venit prea tîrziŭ, ci în conformitate cu regulamentul, adică după discuţiunea generală şi după discuţiunea pe articole. (Ilaritate).

D. *Take Ionescu*. Observaţiunea d-nuluĭ preşedinte este foarte întemeiată şi o primesc cu plăcere.

Prin urmare, de două orĭ d. ministru al instrucţiuneĭ publice a inzistat, şi a inzistat mult asupra acestuĭ punct, că aşa abuzurĭ se făceaŭ sub ministerul meŭ cu punerea la retragere din oficiŭ a acelor profesorĭ carĭ aveaŭ 30 de anĭ de serviciŭ, în cît aplicarea măsureĭ a compromis însăşĭ legea de la 1892.

Cuvîntul compromis este propriŭ al d-luĭ ministru al instrucţiuneĭ. Şi, drept pildă a acesteĭ compromiterĭ, a adus două cazurĭ: punerea la retragere a unuĭ profesor secundar, a d-luĭ Heraşcu, şi punerea la retragere a unuĭ profesor universitar, fost decan al facultăţeĭ de ştiinţe din Bucureştĭ.

D-lor, sunt dator să răspund la ambele învinuirĭ personale şi maĭ cu seamă la cea de a doua, căcĭ, dacă în cea d'întîiŭ fiind pur şi simplu vorba despre paternitatea unuĭ proiect de lege, lucru n'are mare importanţă, — cînd e vorba de abuzul pe care un ministru îl face cu dispoziţiunĭ legale, evident că lucrul are maĭ mare importanţă.

Incep cu cel d'întîiŭ.

D. ministru al instrucţiuneĭ publice a luat rînd pe rînd cele 3 legĭ relative la instrucţiunea publică, carĭ s'aŭ votat sub ministerul meŭ, şi a voit să-mĭ dovedească că diferitele măsurĭ din ele fusese copiate din proiectul d-luĭ Sturdza din 1886. Ca primă observaţiune fac pe aceasta. Dacă ar fi lucrul adevărat, atuncĭ ar fi trebuit să găsesc susţinere a proiectelor mele din partea opoziţiuneĭ de atuncĭ, iar nu atitudinea pe care am găsit-o.

Dar lucrul nu e adevărat, şi cu toată partea plicticoasă a discuţieĭ, sunt silit să urmez pe d. ministru punct cu punct, pas cu pas.

Ştiŭ că asemenea discuţiĭ n'aŭ nicĭ un interes, că sunt puncte de reformă carĭ sunt de domeniŭ public, dar nu eŭ sunt de vină dacă d. ministru a făcut un lung pomelnic. Îl urmez şi eŭ după notele ce am luat.

Întîiŭ de toate, ce idee îşĭ face cine-va despre a copia pe un altul?

Să vă daŭ un exemplu practic.

De exemplu, în toate ministerele din ţară sunt maĭ mulţĭ directorĭ de serviciŭ; aşa e la interne, aşa e la războiŭ, aşa e la finanţe, aşa e peste tot. În toate ministerele de instrucţiune publică din toată Europa, sunt maĭ mulţĭ directorĭ de serviciŭ. Vă puteţĭ închipui d-voastră că atuncĭ cînd aĭ introduce directorĭ de serviciŭ într'un minister în care n'ar fi fost, copiezĭ pe un altul care ar fi propus şi eĭ să facă directorĭ de serviciŭ? Aceasta nu va să zică a copia.

Dar se poate totuşĭ copia şi aicĭ; dacă un ministru cu concepţiunĭ împarte un minister într'un anume mod, şi altul vine şi el şi împarte ministerul întocmaĭ tot aşa, atuncĭ — şi atuncĭ d'abia — se poate zice că a copiat.

Aceasta e prima imputare ce mĭ s'a făcut; am făcut directorĭ de serviciŭ, şi directorii de serviciŭ aŭ fost propuşĭ de d. Sturdza în 1886.

Apoĭ nu e aşa. D. Sturdza propunea 4 directorĭ: la învăţămîntul primar, la învăţămîntul secundar, la învăţămîntul privat şi special, patru directorĭ cu sarcinĭ absolut inegale, căcĭ învăţămîntul primar are cel puţin de 20 de orĭ maĭ multă muncă de cît cel superior, necum cel special saŭ privat; şi eŭ am făcut numaĭ douĭ directorĭ de învăţămînt, unul la învăţămîntul primar şi normal şi altul la învăţămîntul secundar, special, superior şi privat.

Aceasta nu va să zică a copia, căcĭ nu e minister care să nu aibă directorĭ de servicĭ, şi nu este invenţie a propune acelaş lucru şi la instrucţie.

Maĭ departe d. ministru zice: d. Sturdza a propus la 1886 desfiinţarea consiliuluĭ general de instrucţiune, şi d-ta l'aĭ copiat pentru că în loc să'l desfiinţezĭ, l'aĭ înlocuit cu alt consiliŭ general împărţit în treĭ secţiunĭ. Pentru întîia oară aud că a păstra o instituţiune dar a o împărţi în treĭ secţiunĭ, e a copia pe cine-va care voeşte să o desfiinţeze. Vă pun numaĭ întrebarea; răspunsul îl dă cea maĭ simplă logică.

Maĭ departe, în locul consiliuluĭ general care l'a desfiinţat, ştiţĭ ce punea d. Sturdza? punea un consiliŭ de instrucţiune, dar care se compunea din inspectorii şcolarĭ, din ceĭ 4 directorĭ, din secretarul general şi din alte 4 persoane. Aceasta era consiliul d-sale.

Eŭ n'am făcut acest consiliŭ şi cred că ar fi fost răŭ să'l fac; căcĭ dacă tu, ministrul, strîngĭ în fie care zi la biuroul tăŭ pe toţĭ directoriĭ de serviciŭ — cum trebuie s'o facă orĭ-ce ministru — aceasta nu va să zică că aĭ compus un consiliŭ. În schimb am păstrat vechiul consiliŭ permanent din legea de la 1864, compus tot din 4 persoane cum era în trecut, dar i-am schimbat atribuţiunile. I-am dat unele noui, i-am tăiat unele din atribuţiunile pe carĭ le avusese înainte; deci nu copiere, dar nicĭ asemănare nu este.

O altă critică ce mĭ-a adus d. ministru al instrucţiuneĭ este relativă la organizarea inspectoratelor.

D. ministru a spus că eŭ am copiat aceasta din proiectul d-luĭ Sturdza.

Dar, d-lor, nu există minister de instrucţiune în lume care să nu aibă inspectorĭ.

Este absurd a pretinde că copiezĭ pe d. Sturdza cînd facĭ inspectorĭ.

Dar chestia este alta. Existat-aŭ saŭ nu inspectoriĭ în legea d-luĭ Sturdza aşa cum s'aŭ organizat la 1892? Chestiunea este dar cum s'a organizat inspectoratul.

În legea d-luĭ Sturdza era prevăzut pe lîngă sub-revizorĭ şi revizorĭ, inspectorĭ fără altă deosebire, adică aceeaşĭ oamenĭ eraŭ inspectorĭ şi la învăţămîntul secundar şi la cel primar. Eŭ i-am despărţit: am făcut inspectorĭ de învăţămînt primar, de învăţămînt secundar, de învăţămînt superior şi o inspectoare. Că lucru nu plăcea d-luĭ Sturdza, dovadă este că d-voastre în urmă aţĭ suprimat pe cale bugetară pe inspectoratul învăţămîntuluĭ superior.

D. ministru adaogă: În proectul d-luĭ Sturdza, inspectoratul era o carieră, iar eŭ nu am făcut o carieră. Eĭ bine nu, inspectoratul nu era carieră nicĭ la d. Sturdza. Într'adevăr, tot din profesorĭ se recrutaŭ inspectoriĭ ca şi în legea mea, şi ca şi în legea mea eĭ puteaŭ fi scoşĭ de ministru orĭ cînd. Aci nu am să mă lupt cu d. Sturdza, ci cu lipsa de memorie a d-luĭ ministru al instrucţiuneĭ, căcĭ scriptele sunt de faţă.

Totuşĭ şi aci am făcut o inovaţie. Pînă la 1892, se petrecea un mare abuz cu aceştĭ inspectorĭ, căcĭ de şi profesorul era numit inspector, el însă continua a şi face curs.

Vă închipuiţĭ ce timp îĭ maĭ rămînea acelui profesor pentru a face inspecţiunĭ; iar dacă nu făcea curs, numia un suplinitor ca vaĭ de lume, un moare de foame plătit cu o sumă foarte mică, şi deci şi cursurile sufereaŭ şi serviciul de inspectorat era uneorĭ jignit. Eŭ am tăiat acest abuz, căcĭ după legea din 1892 profesorului numit inspector i se punea din oficiŭ un suplinitor plătit cu leafa întregală a profesorului, afară de gradaţiunĭ.

Maĭ departe, d. ministru al instrucţiuneĭ mĭ-a maĭ spus că nu numaĭ am copiat pe d. Sturdza, dar uneorĭ nicĭ nu am ştiut să văd. Aşa, am avut prostia să am dinaintea ochilor meĭ ideia caseĭ şcoalelor, pusă în legea d-luĭ Sturdza din 1886, şi n'am ştiut s'o copiez.

Este adevărat că în legea d-luĭ Sturdza se prevedea casa şcoalelor. Dar, d-lor, nu cuvintele aŭ importanţă, ci ceea ce se află sub cuvinte, ceea ce ele însemnează.

Eĭ bine, ceea ce a încălzit ţara nu a fost vorba de creiarea şcoalelor, ci zidirea localurilor de şcoale în comunele rurale. Eĭ bine, casa şcoalelor din legea d-luĭ Sturdza nu zidia nimic, pur şi simplu administra legate şi donaţiunĭ!!

Vedeţĭ că n'aveam ce să văd şi să copiez.

În legea de la 1886 a d-luĭ Sturdza, construcţiunea localelor de şcoală era în sarcina comunelor rurale. Nicĭ n'am facut casa şcoalelor, doar între legea Sturdza şi a mea atîta deosebire este ca eŭ puneam construcţia localurilor de şcoale în sarcina judeţelor şi autorizam pe Stat să le construiască în comptul judeţelor carĭ ar întîrzia. D-v. liberaliĭ totuşĭ m'aţĭ criticat. În urmă aţĭ făcut ceva scandalos. Dar a

www.dacoromanica.ro

această idee nu este nicĭ a mea nicĭ a d-luĭ Sturdza; este a d-luĭ Poni, ideia că casa şcolară să facă construcţiunile localurilor de şcolĭ cu banĭ de la Stat.

Da, d-lor, eŭ prevedeam în lege ca judeţele să construiască localurile de şcolĭ la sate, iar în proectul Sturdza, din potrivă, comunele rurale eraŭ însărcinate cu construirea localurilor de şcolĭ. Primul pas înainte l'am făcut eŭ cînd am însărcinat judeţele şi un pas şi maĭ mare aţĭ făcut d-voastre, cînd aţĭ înfiinţat casa şcoalelor. A realizat ideia d. Poni, trebue să dăm meritul d-luĭ Poni şi să nu furăm omuluĭ ceea-ce a fost al săŭ.

In aceste patru puncte a crezut d. ministru că este bine să găsească paternitatea d-luĭ Sturdza!

Trec, d-lor, maĭ departe. Cu legea cea d'intîiŭ, cu legea de organizare, din exemplele date de d. ministru, nu se potriveşte nicĭ unul. Să vedem acum cu cele-l'alte.

A 2-a, d-lor, în ordinea cronologică, a fost legea clerului în care, privitor la instrucţia publică, a fost partea seminariilor. Legea d-luĭ Sturdza e aci. Absolut nimic din organizarea seminariilor nu e acolo. Despărţirea în seminare inferioare şi superioare, nu e; introducerea uneĭ limbĭ moderne în seminariĭ, nu e; preponderenţa limbeĭ Elenă pentru biserica noastră e biserica răsăritului, nu e; examenul general de sfîrşirea seminarului, nu e. Şi încă un lucru maĭ important: introducerea studiului pedagogieĭ şi al practiceĭ pedagogice pe la seminare, pentru a face din popii de la sate şi învăţătorĭ, nu e. Aceasta era o ideie nouă în legea mea care nu se află în legile anterioare, ne cum în proiectul d-luĭ Sturdza.

Trec, d-lor, la a 3-a lege. Legea învăţămîntului primar şi normal primar. Aci iar sunt acuzat de copiere. Rînd pe rînd iaŭ acuzaţiile făcute. 1) d. ministru zice: «aĭ spus că copiĭ vor urma la şcoală de la 7—14 anĭ. Aceasta este din legea d-luĭ Sturdza».

E din toate legile asupra învăţămîntuluĭ primar, d-le ministru; toate legile de învăţămînt primar spun că copiĭ vor urma la şcoală de la vîrsta de 7 pînă la 14 anĭ.

Dar, d-sa se răzbună: cel puţin cînd e vorba de măsurile relative la obligativitate, aĭ copiat pe d. Sturdza.

Eroare, d-le ministru, eroare grozavă! Ce va să zică măsurile relative la obligativitate? Mijloacele prin carĭ o facĭ să o respecte; adică de semnarea aceluia care aplică pedeapsa şi natura pedepselor de aplicat.

In legea d-luĭ Sturdza eraŭ 2 mijloace: amenda şi închisoarea. In legea mea am scos închisoarea, şi nu aţĭ pus-o nicĭ dv., la 1896, cînd aţĭ modificat-o.

In legea d-luĭ Sturdza amenzile se aplicaŭ de inspectorĭ; în legea d-luĭ Poni de judecătorul de pace—cîte-va milioane de procese pe an;—în legea mea de învăţătorĭ. La 1896, cînd aţĭ modificat legea, aţĭ menţinut pe învăţătorĭ ca să aplice pedepsele, şi nu v'aţĭ întors la sistemul d-luĭ Sturdza ca să le aplice revizoriĭ saŭ judecătoriĭ de pace, ca în proiectul d-luĭ Poni; nicĭ puşcăria prevăzută în legea d-luĭ Sturdza pentru netrimiterea copiilor la şcoală nu aţĭ maĭ reînoit-o la 1896, după ce o ştersesem eŭ la 1893

Va să zică, nicĭ aci nu se potriveşte.

Maĭ departe. Aţĭ spus că am copiat din legea d-luĭ Sturdza relativ la pedepsele disciplinare. Nu este exact. Legea d-luĭ Sturdza prevede a o comisiune de magistraţĭ care să judece pe învăţătorĭ şi pe institutorĭ. Nu e în legea mea comisiunea de magistraţĭ, este consiliul permanent; poate să fie bine saŭ răŭ aceasta — şi mi-am luat eŭ cu vîrf şi îndesat de la dv. pentru această cestiune — dar lucrul e că nu am pus magistraţĭ în legea mea.

Aţĭ maĭ spun că am copiat pe d. Sturdza cînd am spus ca comunele să contribuiască la plata învăţătorilor. Aci aşĭ vroi să ne lămurim: dacă le-am copiat de la d. Sturdza, pentru ce m'aţĭ ocărît atîta vreme pentru aceste prostiĭ?

Căcĭ acest sistem nu este drept:

Dacă ieĭ ideile liberale te ocărăsc, te fac reacţionar, dacă nu le ieĭ, te acuză că de ce nu le aĭ luat? Cum să ieşĭ din această dilemă? Dar lucrul nu este tocmaĭ aşa. Am pus în legea mea că comunele să contribue la plata învăţătorilor, dar cu o deosebire de legea d-luĭ Sturdza. In legea sa, ministrul de instrucţiune avea dreptul să fixeze cum voia el partea de contribuţie a comunelor la plata dascălilor şi timp de 8 anĭ de zile această fixare arbitrară era obligatorie pentru comune.

Maĭ mult: în legea d-luĭ Sturdza chiar dacă nu facea Statul şcoală într'o comună, totuşĭ comuna trebuia să dea partea eĭ de contribuţiune se strîngeaŭ banĭ la casa de depuneriĭ!! Eŭ am fixat prin lege partea de contribuţiune, şi anume jumătate leafa celuĭ de al douilea învăţător. D-v. aţĭ venit la 1896 şi aţĭ desfiinţat, aţĭ şters şi ultimul rest din ceea ce credeaţĭ că fusese descoperirea d-luĭ Sturdza, şi care în realitate fusese în tot d'a-una în ţară, căcĭ în tot-d'a-una comunele aŭ participat la ast-fel de cheltuelĭ.

Mijloacele de recrutare ale profesorilor, —se adaugă,—le-aĭ luat din proiectul d-luĭ Sturdza. Nu este adevărat. In proiectul d-luĭ Sturdza se zice că: învăţătoriĭ şi institutoriĭ vor eşĭ din şcolile normale, dar şi dintre bacalaureaţĭ. Aceasta este chestie de principiĭ.

In legea de la 1893 se zicea că eĭ voĭ eşĭ numaĭ din şcoalele normale.

In legea d-luĭ Sturdza nimic despre organizarea şcoalelor normale, nimic.

Legea de la 1893, din potrivă, se ocupă pe larg. Ast fel am prelungit cu un an anĭĭ de studiŭ în şcoalele normale, făcînd în loc de 4—5; am introdus studiul uneĭ limbĭ moderne ca să se maĭ subţieze şi eĭ, şi altele.

Tot prin legea din 1893 am dat dreptul învăţătorilor ca să poată deveni profesorĭ la oraşe, măsură care nu era la d-l Sturdza, şi care a umplut de bucurie pe învăţătorĭ.

Şi aceasta este chestie de principiĭ.

Am introdus eŭ cel d'intîiŭ — căcĭ tocmaĭ maĭ în urmă, după noĭ, a fost ideia admisă şi în Franţia,—măsura ca femeile să poată fi profesoare la şcolile de băeţĭ.

Azĭ sunt sute deja. Cred că nu se va tăgădui că aceasta este o chestie de principiĭ. Şi aţĭ respectat-o, n'aţĭ modificat-o.

Tot atuncĭ am transformat şcolile centrale de fete în şcolĭ normale de institutoare, şi în sfîrşit am pus un căpăt abuzurilor ce se făceaŭ la Asilul Elena Doamna, care nu maĭ era o şcoală de orfane. L'am transformat într'o şcoală normală de învăţătoare şi o şcoală profesională şi de menaj, şi am pus ca condiţiune că nu pot intra acolo de cît fete orfane de tată şi mamă, şi în a doua linie numaĭ cele de tată.

Dar combinaţia prin care preoţiĭ de la sate sunt şi învăţătorĭ? Nu este aceasta o chestiune de principiŭ? Şi nu era în proiectul de la 1866!

Dar şcoalele de cătun pe carĭ le am înfiinţat eŭ, şi la carĭ nu vă gîndiseraţĭ la 1886, acele şcoale graţie cărora vom putea da învăţătură şi copiilor din cele maĭ micĭ şi maĭ depărtate cătune, creaţiune a mea pe care aţĭ păstrat-o la 1896, schimonosind-o puţin?

Dar şcoala normală specială pentru Dobrogea pe care aţĭ desfiinţat-o?

Eĭ bine, toate aceste dispoziţiunĭ carĭ nu se aflaŭ la d-l Sturdza, pe toate, afară de cea din urmă, dv. le-aţĭ păstrat în legea de la 1896.

Cît despre legea din urmă, legea ce aţĭ votat ierĭ, ce să maĭ vorbesc? Lungimea dezbaterilor ne-a dat dese ocazii să se dovedească unde *ne lovim* şi unde nu.

Ce s'a dezbătut în această Cameră, cu ocaziunea acesteĭ legĭ? S'a dezbătut detaliile, de pildă că vacanţele încep la 20 Iunie şi că petiţiunile trebuiesc date la 25 August, saŭ s'a dezbătut cestiunea dacă se bifurcă saŭ nu învăţămîntul secundar? Eĭ bine, nu era bifurcare în proiectul d-luĭ Sturdza.

S'a dezbătut care să fie disciplina studenţilor universitarĭ şi v'am dovedit că aţĭ luat-o din proiectul meŭ de lege.

S'a dezbătut cestiunea disciplineĭ profesorilor, şi nu aţĭ votat sistemul d-luĭ Sturdza, ci cam pe al meŭ, care însă, cum v'am spus, era al d-luĭ Dimitrescu-Iaşĭ. Dar şi aci tot aţĭ introdus prin amendament o dispoziţie din legea mea, dreptul de a fi apărut de un alt profesor.

S'a dezbătut modul de recrutare al profesorilor universitarĭ, şi în această privinţă legea ce aţĭ votat nu seamănă cu nicĭ un proiect, şi nicĭ cu al d-luĭ Sturdza, fiind-că d-sa punea examenul la agregaţĭ, numiţĭ de d-sa profesorĭ extraordinarĭ, pe cînd docenţiĭ nu treceaŭ nicĭ un examen.

Cred că am terminat cu această primă parte.

Să vedem acum care este morala acestuĭ lucru. In materie politică, este absolut de prisos de a te ocupa cine a propus întîiŭ o măsură.

Meritul nu este de cît al aceluia care a transformat măsura în lege, fiind-că măsurĭ propun filosofiĭ cu chila, broşurile politice plouă, dar oameniĭ politicĭ carĭ poĭ să transforme o broşură politică într'un proiect de lege, sunt maĭ rarĭ. Şi ştiţĭ pentru ce?

Pentru că a transforma o idee într'o lege, e a expune de multe orĭ soarta unuĭ partid, şi de multe orĭ a lupta contra partizanilor tăĭ propriĭ.

Aşa dar, orĭ-ce s'ar fi propus înainte, de alţiĭ, să fie sigur d. ministru că în ce priveşte legea aceasta, chiar dacă ar fi şi maĭ mică partea d-sale de cît este, meritul al d-sale va fi întreg, şi nimenĭ nu va căuta să vază dacă cutare articol e luat saŭ nu de la altul. Se va zice un singur lucru: la 1898, ministrul Haret a trecut legea învăţămîntuluĭ secundar şi superior.

Acum, că maĭ este o a doua parte, maĭ delicată, şi anume dacă legea aşa cum s'a votat, va rămîne multă vreme nemodificată, aceasta nu se va putea hotărî în anul 1898.

Trec la a doua parte. D. ministru a venit de două orĭ asupra punerilor în retragere ale profesorilor, pe carĭ le-am făcut eŭ.

E adevărat că eŭ, ca ministru al instrucţiuneĭ tînăr, eram poate doritor să întineresc corpul profesoral. Pe profesoriĭ de curs secundar, pe toţĭ cînd aŭ avut 30 de anĭ de serviciŭ, i am pus în retragere, fie amiciĭ meĭ politicĭ orĭ nu. Aş putea cita mulţĭ, îmĭ amintesc pe d. Vergolici care pe urmă s'a ales deputat. Aceasta poate să nu fie o politica bună, dar e o politică. Tot aşa am pus şi pe d. Herescu, fostul meŭ profesor, iar nu pentru că a iscălit programul partiduluĭ liberal. Apoĭ eŭ l'am găsit în consiliul permanent numit de d. Poni, ministrul de instrucţie al ministeruluĭ conservator Florescu-Lascar Catargiu, a şi rămas şi cu mine. Am voit să 'l numesc şi inspector, dar n'a primit de fel de cît inspector general, ceea-ce n'am putut, căcĭ locurile eraŭ ocupate toate; dacă ar fi fost aşa de politic intransigent, n'ar fi fost numit de d. Poni, ministru conservator. Dar d-voastră n'aţĭ păstrat articolul meŭ de lege întocmaĭ? Cu avisul consiliuluĭ permanent şi d-voastră veţĭ putea pune la retragere, la 30 de anĭ de serviciŭ, pe profesoriĭ secundarĭ.

Vin acum la profesorĭ universitarĭ. E adevărat că am pus pe cîţĭ-va la retragere, dar dacă ziceţĭ că a fost cestiune politică, ia socotiţĭ pe cine am numit în locul lor? Pe dr. Babeş, care nu este amic politic, pe Petricu, nu ştiŭ să fi votat vre-o dată saŭ să ştie ceva în politică. Am numit pe d. Cornilie Manolescu Rîmniceanu, un escelent profesor, un fost secretar general sub ministerul luĭ I. C. Brătianu. Iată cine aŭ fost numiţĭ de mine.

Dar aţĭ citat un singur caz, aţĭ vorbit despre punerea la retragere a d-luĭ Petrescu. Foarte bine, Petrescu însă e mort, prin urmare nu putem vorbi tocmaĭ liber.

D-voastre aţĭ lasat să se crează că eŭ l'am pus la retragere în parte pentru că luase o atitudine foarte vie faţă de Odobescu, care ziceţĭ că mi era prieten. Întîiŭ mă opresc aicĭ. Aŭ rămas în ministerul d-voastră destulĭ înalţĭ funcţionarĭ din vremea mea ca să puteţĭ afla de la eĭ că vă înşelaţĭ. D. Odobescu era departe de a 'mĭ fi prieten. Cu secretarul meŭ general nicĭ nu vorbia, nicĭ nu se saluta, iar mie mi-a făcut frumoasa farsă de a publica drept prefaţă la un abecedar al săŭ o critică vie la lucrările mele din minister, aşa că a trebuit să am o explicaţiune cu d-sa.

D. Odobescu era însă un admirabil director de şcoală normală superioară, pot zice un director neîntrecut. D. Odobescu a făcut foarte mult, dar foarte mult pentru şcoala normală. Iar pentru studenţiĭ de acolo era aşa de bun, în cît toată lumea îl acuza, că mergea cu dragostea pînă a-ĭ părtini din cale afară la concursurĭ.

A venit un moment cînd Odobescu s'a pus în relaţiunĭ neplăcute cu o parte din profesorii de la Universitate, şi acesta pentru că Odobescu, ca să îmbunătăţească şcoala, a voit să aibă maĭ multă muncă cu cheltuială maĭ puţină. Decĭ în loc de conferenţiarĭ cu lefurĭ fixe mi-a propus, şi eŭ am primit, să fie plata cu jetoane de prezenţă; prin aceasta se înmulţea conferinţele, fără să mărim cheltuelile budgetare. Dar am avut atuncĭ o mare zarvă. Din această *pricină budgetară* s'aŭ creiat relaţiunĭ foarte încordate între Odobescu şi parte din profesorĭ. Atuncĭ, căutîndu-se arme contra luĭ Odobescu, s'a descoperit, ceea-ce nu se ştiuse nicĭ odată, că legea din 1864 avea asupra şcoaleĭ normale superioare dispoziţiunĭ bizare carĭ de altfel nu s'aŭ aplicat nicĭ odată de nicĭ un ministru. După legea de la 1864, eraŭ doĭ directorĭ la şcoala normală superioară; unul pentru secţiunea literară: decanul facultăţeĭ de litere, şi altul pentru secţiunea ştiinţifică: decanul facultăţeĭ de ştiinţĭ. De fapt nimenĭ n'a aplicat aceasta. In totdauna directoriĭ şcoalelor normale superioare aŭ fost numiţĭ de ministru prin decret, în afară de decaniĭ facultăţilor; aşa a fost şi la Iaşĭ şi la Bucureştĭ.

Eĭ bine, d-lor, în această stare de lucrurĭ s'a profitat ca să se lovească un coleg neplăcut de două nenorocirĭ ale luĭ Odobescu. Prima dovedea multă ingratitudine în unĭĭ dintre tinerĭ, din fericire numaĭ unĭĭ, cea-l'altă, multă micime de suflet.

D. Odobescu se ocupa de studenţiĭ luĭ cu multă dragoste, era chiar, cum v'am spus, bănuit şi acuzat că de cîte-orĭ se afla în un juriu de examen, favoriza pe studenţiĭ luĭ de la şcoala normală superioară, pe de-asupra de ceea-ce ar fi trebuit s'o facă. Intr'o zi, ivindu-se o neînţelegere între d. Odobescu şi un student pe care îl cunoştea de mic copil de la Curtea de Argeş un student al căruia tată îl încredinţase d-luĭ Odobescu personal, şi studentul insultînd pe d. Odobescu, acesta, adînc ofensat, sfîrşeşte prin a-ĭ da o palmă; parte din studenţiĭ se revoltă, grevă, etc. Lucrul se complică prin amestecul decanuluĭ de la ştiinţe şi se sfîrşeşte prin demisiunea d-luĭ Odobescu.

Nu e maĭ puţin adevărat însă că studenţiĭ arătase o ingratitudine complectă, şi că d. dr. Istrati, pe care-l trimisesem să facă ancheta, şi care ştiţĭ cît e de drept şi de bun, a pedepsit vre-o şase din studenţiĭ de la şcoala normală.

Dar, d-lor, aceasta nu a fost totul. Nu numaĭ că s'a luat partea unor studenţĭ răsvrătiţĭ, aceazta n'ar fi nimic. A maĭ fost un punct urît, încă o acusaţiune care s'a căutat să se exploateze şi de studenţĭ şi maĭ ales de alţiĭ în contra luĭ Odobescu. L'aŭ acuzat, sper pe nedrept, de un anume păcat, de o călcare a poruncĭ a şaptea din decalog, de o vină pasională,.. cestiunea uneĭ... văduve.

Eĭ bine, d-lor, mie mi-a făcut o dureroasă impresie lucrul acesta.

Vă spun de aci că mie în totdauna mi-a displăcut sistemul ca să staĭ la pîndă în contra cui-va, şi să-l prinzĭ în momentul în care va fi căzut în vre-o slăbiciune pentru ca să te legĭ de dînsul, maĭ ales atuncĭ cînd nu aĭ să-ĭ imputĭ de cît acel soiŭ de păcat pe care vechia experienţă a omenireĭ cuprinsă în toate literaturile, în toate analele, ne spune că este absolut de altă natură de cît cele-l'alte păcate. Slăbiciunile morale acestea, isvorîte din pătimĭ, sunt astfel în cît de multe orĭ oameniĭ ceĭ maĭ onorabilĭ, oameniĭ ceĭ maĭ cumiţĭ, oamenĭ carĭ ne sunt dragĭ, oamenĭ carĭ ar trebui să fie pildă altora, aŭ căzut şi pot să cadă în vină. Credeţi-mă, în aste materiĭ, nu ştiĭ azĭ unde ar trebui să loveştĭ mîine.

Nu că scuzez lucrul. Ca ministru, organ al virtuţeĭ oficiale, odată ce s'a produs acuzarea, trebuia să iaŭ măsurĭ; am primit demisiunea luĭ Odobescu. Sub ast-fel de acuzărĭ nu se poate altă soluţie. Dar ca om, am avut însă un mare desgust, şi mi-a rămas o idee rea de toţĭ aceia carĭ aŭ căutat să lovească cu acest prilej, fără să se gîndească că acestea sunt păcate în carĭ mulţĭ sunt tîrîţĭ, şi că tocmaĭ de aceea faţă de dînsele omul cu minte şi cu inimă ar trebui să aibă nu numaĭ dreptate, dar maĭ ales şi multă caritate.

Acesta, de sigur, a fost sentimentul meŭ. Am făcut justiţie întreagă, dar am rămas adînc mîhnit de purtarea oamenilor, şi poate că întru ceva hotărîrile mele să fi fost influenţate de această stare a mea sufletească.

Am zis.

Buletinul Economic

Bursa din Bucureştĭ.—Sub influenţa acalmieĭ care domneşte pe pieţele financiare străine, bursa noastră nu consemnează nicĭ o mişcare vrednică de notat. Imprumuturile Statuluĭ şi obligaţiunile comuneĭ Bucureştĭ Bucureştĭ îşĭ menţin cursurile cele vechĭ. Numaĭ scrisurile funciare sunt în mică urcare: ultimul curs arată pentru cele rurale 99⅛, cele urbane de Bucureştĭ 96⅝, cele de Iaşĭ 91½.

Constatam cu plăcere încrederea din ce în ce maĭ mare ce cîştigă scrisurile Creditului funciar urban din Iaşĭ în cercurile capitaliştilor noştri. Societatea aceasta cîştigă pe zi ce trece maĭ mult teren şi închee numeroase afacerĭ serioase. Din cauza aceasta scrisurile eĭ se menţin în continuă urcare. Bilanţul de est-an promite, de altminterĭ, a se prezinta cît se poate de avantagios.

Acţiunile Băncĭĭ Naţionale aŭ suferit iarăşĭ o scădere. In treĭ zile aŭ pierdut 20 leĭ din curs. Azĭ notăm 2160 cu termen.

Schimbul se prezintă fără nicĭ o modificare interesantă.

Bursele străine. — Sub influenţa ştiriĭ că Banca Engliterei ar avea de gînd să urce discontul săŭ, deja destul de mare în proporţie cu scontul altor pieţe marĭ financiare, bursele din străinătate aŭ arătat erĭ la deschidere o slăbiciune oare care, care a dispărut însă cînd svonul a fost desmînţit. Din cauza lipseĭ de afacerĭ maĭ numeroase, cursurile nu aŭ dat nicĭ o variaţiune.

La bursa din Berlin, renta romînă 5 la sută e din noŭ în urcare: 100 60 faţă cu 100.30 în ajun. Renta romînă 4 la sută a suferit o scădea de cîte-va centime.

La Francfort, renta romînă 4 la sută s'a urcat la 92 40 de la 92 05.

La bursa din Paris, rentele romîne aŭ fost negociate cu aceeaşĭ tendinţă ce s'a observat la Berlin: cea de 5 la sută s'a urcat de la 101.75 la 102.25; cea de 4 la sută a scăzut de la 96.30 la 96.10.

Scontul în streinătate.—Cursul lireĭ sterline la bursa din New-York a atras zilele acestea spre America o cantitate de aur de la Banca Engliterei. Din cauza aceasta, se credea că aceasta din urmă se va vedea silită să ridice scontul oficial.

Dar faţă cu faptul că suma totală a aururuĭ eşit din casa Băncĭĭ nu e de cît de 195,000 lire, direcţia Băncĭĭ n'a recurs la această măsură prohibită.

De altminterĭ, scontul oficial al Băncĭĭ Engliterĭĭ e în proporţie şi aşa destul de ridicat, faţă cu scontul privat, care nu trece peste 2 13/16 la sută.

Tîrgul cerealelor. — Nu avem încă de înregistrat nicĭ o transacţiune maĭ însemnată, din cauză că nvigaţiunea pe Dunăre nu este încă pe deplin în mişcare.

La Constanţa s'aŭ încheiat erĭ transacţiunĭ, în cantităţĭ neînsemnate, cu preţurile următoare: Orz leĭ 4.50; meiŭ 4.40; rapiţă 5,60; griŭ de toamnă 8.80 şi 9.; porumb 5.70 şi secară 5.30; toate loco obor şi pr. hectolitru.

La Galaţĭ s'aŭ vîndut treĭ partide maĭ marĭ de porumb noŭ şi vechiŭ cu preţul de leĭ 6 30 hectolitrul, loco magazie.

Ultimele cursurĭ.—Iată ultimele cursurĭ oficiale de la bursa din Viena, pe ziua de erĭ Sîmbătă:

Napoleonul 9.525; rubla 127,12; Credit-Anstalt 365.87; Credit-Funciar austriac 463; Credit-Ungar 381.50; Căĭ ferate austriace 342 50; Lombarzĭ 80.20; Alpine 154.30; Losurĭ turceştĭ 59.10; Rente: hrîtie austr. 102.50; argint austr. 102 45; aur austriac 123; aur ungar 122.10.

Schimbul: Londra 120 30; Paris 47.57; Berlin 58.82; Belgia 47 55; Italia 45.35.

Tendinţa calmă.

Afacerĭ greceştĭ

Atena, 20 Februarie. — *Camera deputaţilor.* — D. Streit, ministrul de finanţe, face istoricul negocierilor relative la controlul financiar. Ministrul zice că comisariĭ străinĭ s'aŭ arătat animaţĭ de sentimentele cele maĭ bine-voitoare. «Dar, adaogă el, articolul este formal, el cere un control absolut. De altminterĭ, comisariĭ aŭ avut în tot-d'a-una un argument foarte puternic de opus observaţiunilor guvernuluĭ elen; eĭ ziceaŭ că opinia publică se arată foarte favorabilă stabilireĭ unuĭ control care ar permite Greciei să recîştige creditul săŭ în streinătate şi să se reabilieze economiceşte.»

Terminînd ministrul zice că s'a făcut totul pentru a păzi drepturile suverane ale Statuluĭ. Declară că clausele controluluĭ sunt executoriĭ şi că orĭ ce modificare adusă de Cameră ar produce dărîmarea edificiuluĭ ridicat în mod aşa de greŭ. Exprimă recunoştinţa Greciei către cele treĭ puterĭ marĭ care garantează împrumutul săŭ şi zice că această dovadă înaltă de bună-voinţă se datorează silinţelor personale ale Regeluĭ, căruia, în trecere, îl face un omagiŭ foarte mişcător.

D. Filaretos invită Camera să voteze proiectul de control; orĭ-ce opoziţie este cu neputinţă, dar protestează în numele istorieĭ în contra ceea ce se numeşte «nimicirea naţională».

Londra, 20 Februarie. — Camera comunelor.—D. Curzon declară că puterile speră că Turcia va evacua Tesalia la data fixată de tratate şi adaogă că ele vor exercita o presiune în acest sens.

D. Curzon maĭ zice că *candidatura prinţuluĭ George ca guvernator al Cretei nu s'a retras.* Nu ştie dacă dificultăţile ce se arătaŭ s'aŭ înlăturat; cestiunea de sigur este foarte însemnată, dar maĭ însemnată este acea a evacuăriĭ Tesrlieĭ. «*Lăsaţi-ne să depărtăm din Tesalia trupele turceştĭ, apoĭ vom pacifica Creta în mod definitiv.*

NUVELA

FRICA

... Vizitiul meŭ Zermolaĭ, pierduse alicele din sac. Necăjit că nu puteam vîna, mă hotărîĭ să plec eŭ însumĭ la Tula să cumpăr alte alice. Cum caiĭ meĭ eraŭ osteniţĭ, închiriaĭ cincĭ caĭ şi căruţa unuĭ ţăran anume Filofeĭ.

Pornirăm. Filofeĭ mîna caiĭ, căcĭ pe Zermolaĭ îl lăsasem acasă.

Era o noapte dulce de vară; luna strălucea pe un cer senin. Un vînt uşor şi căldicel sufla.

Adormisem, cînd de o dată mă deşteptaĭ în mijlocul uneĭ ape. Vizitiul, plin de frică, mîna caiĭ. Cu mare greutate puturăm să trecem apa şi să ajungem pe o şosea bună. Urcam un deal, cînd Filofeĭ se întoarse către mine şi 'mĭ:

— Barine *) auzĭ un sgomot şi fluere în urmă?

In adevăr, în urma noastră se auzea sgomotul uneĭ căruţe cu roatele cercuite de fier, fluere şi cîntece. Frica cuprinse pe Filofeĭ şi teama luĭ începu a mă nelinişti şi pe mine.

Dădui ordinul să pornim înainte, dar sgomotul ne urma mereŭ şi căruţa se apropia maĭ mult. Cu cît noĭ fugeam maĭ tare, cu atît sgomotul se apropia maĭ mult. Şi eram departe de Tula, la vre-o zece chilometre. Ajunşĭ la vîrful unuĭ deal, văzurăm căruţa că ne sosea de pe urmă. Pornirăm.

In timpul ăsta, Filofeĭ nu înceta a se văita. După un mers de cîte-va momente, căruţa ne ajunse şi ne trecu înainte.

In ea eraŭ patru ţăranĭ beţĭ, iar vizitiul, un hercule, care mîna treĭ caĭ slăbănogĭ şi prăpăditĭ, ne privi lung. Un fior ne cuprinse. Filofeĭ îmĭ zise: S'a sfîrşit cu noĭ! Ajunserăm la un pod. Căruţa se oprise şi spătosul vizitiŭ se apropie de noĭ cu căciula în mînă:

— Barine, suntem nişte oamenĭ cinstiţĭ; am fost la o nuntă unde am băut zdravăn, dar pentru mîine nu ne-e rămas nicĭ o kapeică să ne udăm gîturile. Dă-ne ceva să bem în sănătatea d-tale, dacă nu, de, să nu te mirĭ de ce o fi. Şi mă privi cu un aer batjocoritor—şi cu căciula întinsă mereŭ.

Am scos şi le am dat două ruble. Cînd vizitiul spuse acest lucru tovarăşilor luĭ, eĭ scoasera un strigăt de ura! şi căruţa pornind dispăru din ochiĭ noştri.

Am ajuns la Tula, am cumpărat alice şi un cal şi după vr'un ceas am pornit-o la satul nostru, la vînătoare.

Peste cîte-va zile, un ofiţer de poliţie îmĭ spuse că la acea punte, nişte tîlharĭ jefuise şi ucisese pe un negustor.

Ivan Turghenieff.

*) Stăpîne.

Conflictul ceho-german

Viena, 20 Februarie. — *Nouile ordonanţe relative la întrebuinţarea limbelor vor fi publicate mîine.—Aceste ordonanţe nu vor avea de cît un caracter provizoriŭ şi de alt-mintrelea nu apar de cît sub rezerva expresă că cestiunea se va regula pe cale legislativă.*

Ordonanţa pentru Boemia pune ca principiŭ că fie-care locuitor din această provincie se va putea servi în relaţiunile sale cu autorităţile de una din cele două limbĭ.

Aceia pentru Moravia stabileşte caracterul biling pentru toate actele administrative.—Toluşĭ, funcţionariĭ, atît în Boemia cît şi în Moravia, nu vor fi ţinuţĭ să cunoască decît limba necesară serviciuluĭ ior.

Nouile ordonanţe anulează pe acelea ale conteluĭ Badeni cu începere dela 3 Martie.

Corpurile Legiuitoare

CAMERA DEPUTAŢILOR

Şedinţa de la 21 Februarie

Şedinţa se deschide la orele 2 sub preşedinţia d-luĭ Nacu vice-preşedinte.

Prezenţĭ 120 d-nĭ deputaţĭ.

Pe banca ministerială, d-niĭ Sturdza, G. Palladi, An. Stolojan, Ionel Brătianu, şi general Berendeiŭ.

D. An. Stolojan, ministrul domeniilor, cere un credit de 1.500 000 leĭ pentru a face faţă cheltuelilor trebuincioase participăreĭ Romînieĭ la expoziţia din Paris.

D. Basil Iepurescu depune un proiect de lege din iniţiativă parlamentară.

D. Gogu-Ştefănescu aminteşte că Adunarea a hotărît să se voteze la începutul fie-căreĭ şedinţe cîte două indigenate şi două recunoaşterĭ.

D. C. Nacu răspunde că votul Adunăreĭ a fost dat în senzul de a nu se interverti ordinea zileĭ.

D. M. Petrescu depune o petiţiune.

D. *M. Moisescu*, după ce depune maĭ multe petiţiunĭ, se plînge contra comisiuneĭ de petiţiunĭ care nu se grăbeşte a rezolvi marele număr de petiţiunĭ depuse.

D. *Ionel Grădişteanu* cere punerea la ordinea zileĭ a interpelăreĭ ce d-sa a adresat ministruluĭ financelor.

D. *C. Nacu* răspunde că va fi pusă la ordinea zileĭ negreşit pentru Luni.

D. *I. Malla* se învoeşte la amînarea interpelăreĭ ce a adresat d-luĭ ministru de războiŭ şi care trebuia să şi-o dezvolte astă-zĭ.

D. *G Leonida-Aslan îşĭ dezvoltă interpelarea adresată d luĭ prim ministru cu privire la refuzul de a răspunde la interpelărĭ în parlament.*

Oratorul citează maĭ multe cazurĭ petrecute la Senat.

In zilele din urmă—zice d. Aslan—dreptul de interpelare a fost aproape suprimat. *Acest sistem loveşte în prerogativele parlamentuluĭ.* (Aplauze).

Aminteşte răspunsul nedemn şi lipsit de chibzuinţă pe care d. Sturdza l-a dat la interpelarea d-luĭ Ionel Grădişteanu cu privire la chestia naţională. (Aplauze).

Făcînd o digresie, d. Aslan vorbeşte despre certurile dintre liberalĭ şi despre dreptul Ocultei de a reprezinta partidul liberal-naţional. Dezbinările ce există azĭ în sînul partiduluĭ nu se datoresc de cît celor cîtor-va personagiĭ carĭ guvernă ţara fără a avea asentimentul liberaliĭor adevăraţĭ. (*Intreruperĭ*).

Şi cum s'ar putea bucura de simpatiile noastre, d lor—zice oratorul,—cînd banca ministerială n'are nicĭ un respect pentru Parlament, cînd calcă în picioare drepturile deputatuluĭ, punînd în lipsa luĭ ca să voteze aprozii ?!... (*Protestărĭ; sgomot*).

Da, d-lor, e trist, dar aşa e: pentru a putea trece un proect de lege, guvernul a recurs la votul uşierilor! (*Intreruperĭ*).

Aceste întreruperĭ — urmează oratorul—nu mă vor intimida. *D niĭ deputaţĭ aĭ majorităţeĭ, carĭ reprezintă partidul liberal, ar trebui să recunoască împreună cu mine* că sistemul întrebuinţat de mănuchiul de oamenĭ carĭ guvernează, face ca acţiunile acestuĭ partid să scadă zilnic. (Aplause prelungite şi îndelung repetate).

D. Dim. Sturdza, preşedintele consiliuluĭ, îngînă cîte-va cuvinte fără şir. Vorbeşte de 21, 48, 57 şi 66, etc. şi termină spunînd că va sta la cîrma ţăreĭ atît timp cît se va bucura de încrederea ţăreĭ...

Incidentul se închide.

D. N. T. Popp îşĭ desvoltă interpelarea privitoare la refuzul guvernuluĭ de a da copiĭ de pe actele publice.

D-sa protestează energic în potriva acestuĭ sistem nenorocit, care, pe lîngă că e anti-liberal, dar periclitează cele maĭ vitale interese ale cetăţeniĭor.

Vorbind despre afacerea moşieĭ Potelu, zice că a fost pe nedrept calomniat. D-sa n'a avut nicĭ un interes.

S'a comis un falş cu ocaziunea arendăreĭ acesteĭ moşiĭ la arătarea întindereĭ. Bănueşte că falşul despre care e vorba datează încă de pe vremea cînd d. An. Stolojan a fost ministru pentru întîia oară, *din cauză că d-sa n'a voit să elibereze un certificat doveditor că falşul datează foarte de mult.*

Protestează cu indignare împotriva unor acte *cari înjosesc prestigiul partiduluĭ liberal.* Terminînd, oratorul spune că nu găseşte cuvinte să înfiereze pe acelĭ carĭ aŭ îndrăznit să arunce bănuiala de incorectitudine asupra d-sale. (Aplauze).

D. An. Stolojan răspunde că, de oare ce ministerul este ca parte în proces, nu putea da acte carĭ să fie întrebuinţate contra-i.

www.dacoromanica.ro

Şi apoi, aceasta s'a făcut în temeiul avizului consiliului de avocaţi.

Se cere închiderea discuţiei.

D. *G. A. Scorţescu*, în potriva închiderei, spune că rău a făcut ministrul domeniilor refuzînd actele cerute şi roagă să se lase discuţia deschisă pentru a se putea face lumină desăvîrşită.

Discuţia se închide.

***

Se intră în ordinea zilei: *Discuţiunea asupra proiectului de lege privitor la joncţiunea liniilor ferate sîrbe şi romîne printr'un pod peste Dunăre.*

D. *Poenaru-Bordea*, avînd cuvîntul, declară că e amic al guvernului partidului liberal, dar amic dintre aceia cari îşi păstrează independenţa şi dreptul de control.

Critică proiectul de lege, din cauză că prin el nu ni se deschide chiar de acum o linie la Adriatica şi din acest punct de vedere găseşte nefolositoare racordarea ce proiectează.

Prin contract noi vom fi obligaţi ca, prin inginerii noştri, să facem studiile şi lucrările. N'avem destui ingineri pentru noi şi trebuie să avem pentru alţii. Nu facem linii de fier în ţară, pe cît nevoia se simte, şi voim să facem în Serbia. (Aplauze).

După ce se vor face lucrările de inginerii noştri, Serbia va plăti—dacă se va înlesni—şi va face linii ferate cînd va voi, ca să ne lege pe noi cu Adriatica.

D. Poenaru Bordea nu înţelege de ce atîta pripă în a primi o convenţie care nu satisface nici interesul nostru economic, nici pe cel politic.

Conchide spunînd că, proiectul fiind dezastros, va vota contra.

D. *G. A. Scorţescu* întreabă care este cifra importului şi a exportului nostru cu Serbia.

D. *Em. Porumbaru*, raportor: O jumătate de milion pe an.

D. *G. A. Scorţescu*: Suma aceasta nu îndreptăţeşte sacrificiul ce va trebui să facem pentru podul de care e vorba. Ea nu reprezintă nici măcar anuitatea împrumutului trebuincios pentru lucrările ce se proiectează.

Apoi—zice oratorul—Romînia ca ţară agricolă, nu poate avea nici un folos din acest pod. Se vor neglija nevoile noastre de căi ferate şi apoi nu este cel puţin la mijloc vr'un oare-care interes politic.

D. *Dim. A. Sturdza*, prim-ministru, apără proiectul, spunînd că, prin podul de la Cladova, Romînia va fi legată, prin Salonic, cu Marea Egee şi, prin alt punct cu Adriatica.

Se cere închiderea discuţiei şi se admite.

Se pune la vot cu bile luarea în consideraţie a proiectului rezultatul şi este:

Bile albe pentru 66
» negre contra 21

Luarea în consideraţie se admite.

Se trece la discuţia pe articole.

D. Em. Porumbaru, raportor, arată că cestiunea unei linii ferate din Romînia la Adriatica nu atîrnă numai de Serbia şi de Romînia, ci şi de Turcia. În nici un caz nu se poate spune că realizînd joncţiunea noastră cu Serbia nu vom fi mai apropiaţi de Adriatica de cît dacă nu s'ar face această joncţiune.

Va rămîne apoi—zice oratorul—ca Romînia şi Serbia să obţină de la Turcia desăvîrşirea liniei ferate care să ducă productele noastre la Adriatica, adică la debuşeul natural pe care ni-l oferă Italia.

Vorbind despre împrejurarea că podul cel nou va folosi şi altor State vecine, nu numai celor contractante,—oratorul afirmă că toate căile de comunicaţie trebue să folosească tuturor ţărilor cari se află în raporturi economice civilizate.

Se cere închiderea şi se admite.

Legea în total se pune la vot cu bile şi votul e nul.

Şedinţa se ridică la orele 5.10 m.

SENATUL

Şedinţa de la 21 Februarie

Şedinţa se deschide la orele 3 sub preşedinţia d-lui P. Orbescu.

Prezenţi 84 d-ni senatori.

Pe banca ministerială, d-nii Spiru Hareţ, Gogu Cantacuzino.

Se fac formalităţile obişnuite.

D. G. Cantacuzino cere Senatului să aprobe înţelegerea avută între d-sa şi d. Exarcu ca să'şi amîne interpelarea, pentru ca Senatul să voteze mai întîiu legea conversiunei.

Senatul aprobă.

D. *M. Tzoni*, raportor, dă citire raportului şi proiectului de lege pentru conversiunea unei părţi din datoria publică.

D. P. P. Carp spune că această convenţiune e un fel de cartel. S'a zis în proect că e o cestiune de încredere pentru guvern, eu nu mai am nevoie s'o spun că n'am încredere. Operaţiunea aceasta nu e strălucită şi sporul de un milion de care e vorba e fictiv.

Se cere închiderea discuţiei.

D. **Lascar Catargiu** declară că de oare ce nu se aduc ţifre şi nu se dă termenul conversiei, d-sa protestează căci e vorba de o conversiune de o jumătate miliard.

D. **Gogu Cantacuzino** spune că aşa s'a făcut la 1890; guvernul conservator a făcut multe greşeli şi nu are drept să protesteze.

D. P. Carp: Aşa? Apoi să stăm la vorbă!

D. **Gogu Cantacuzino**: Eu nu mă tem de vorbă.

D. **Lascar Catargiu**: Cer cuvîntul ca să ne răfuim.

D. G. Cantacuzino: Nu mi-e teamă; să ne răfuim.

Ministrul vorbeşte de budgetele de la 72—75; de Iancu Strat. Spune că la 81, cînd au venit liberalii, au votat proiecte de legi pentru acoperirea deficitelor budgetare.

D. Cantacuzino, devine violent şi spune că însuşi d. Carp a fost raportorul unei legi pentru acoperirea deficitelor. Liberalii au stat 12 ani la guvern, timp enorm pentru un partid, într'o ţară constituţională. În acest timp, liberalii au făcut multe legi pentru acoperirea deficitelor. E o chestie de încredere, a zis d. Carp. Da!

Această conversie va aduce un profit de peste un milion, şi chiar de nu ar fi acest profit, vom scăpa de marile dobînzi şi anunţaţi.

Această conversiune va da o economie în budgetul actual, de 7 milioane.

D. **Lascar Catargiu**: D. ministru de finanţe, în loc să dea lămuriri acuză pe conservatori. E adevărat, conservatorii au avut în tot-d'a-una să scape ţara de boclucurile liberalilor. (Sgomot).

Cît veţi face sgomot eu tac, sunteţi învăţaţi să faceţi sgomot, ca lumea să vă creadă că aveţi dreptate. Am făcut împrumuturi ca să acoperim deficitele d-v.!

D. **Cantacuzino**: Cînd am avut timp de deficite?

D. **Catargiu**: E destul să staţi o lună la guvern ca să aveţi deficite.

Noi avem acte de cele ce am făcut. Se poate vedea la minister.

D. Cantacuzino vine cu vorbe şi acuzări. Ce aţi făcut d-v. cu Strusberg? Noi am plătit după urma d-voastră.

Să ne arătaţi termenul conversiei, şi nu umblaţi cu mâţa în sac.

D. **Zăgănescu** întrerupe mereu.

D. **Catargiu**: Aţi adus boclucuri şi pacoste pe ţară.

(Aci mamelucii guvernului fac scandal şi împiedică cu întrebări, pe d. Catargiu să vorbească).

Oratorul spune însă, că liberalii au votat acum două legi cu boclucuri: au dat concesia hârtiei pe 15 ani, ca să o plătim întreit.

D. **Zăgănescu**: Foarte bine!

D. **Catargiu**: Dacă nu daţi termenul conversiei, eu protestez şi mă abţin!

O voce: Foarte bine!

D. **Gogu Cantacuzino** spune că partidul liberal nu se poate conta ca partid istoric de cît de la 1848. Vorbeşte apoi de 1821 şi de Cuza-Voda şi venirea Regelui Carol. Spune că liberalii au făcut tot ce e bun în ţara asta şi conservatorii tot ce e rău!

Pusă la vot legea se votează.

ŞTIRI JUDICIARE

Consiliul de războiu din Bucureşti a condamnat eri pe locotenentul Papadopol la trei luni de închisoare.

Cu modul acesta, numitul ofiţer scapă de reformare, la care ar fi fost supus dacă ar fi rămas condamnat la 6 luni, cît îl osîndise consiliul de războiu din Galaţi, a cărui deciziune a fost anulată de consiliul de revizie al armatei.

ULTIME INFORMAŢIUNI

Demisiunea d-lui V. A. Urechia

O vie altercaţie s'a produs eri în culisele Senatului între d. V. A. Urechia, vice-preşedinte al Senatului, şi Viişoreanu, secretar.

Biroul Senatului discuta o cestiune de administraţie interioară. D. V. A. Urechia, susţinînd modul său de a vedea, deodată d. Viişoreanu l'a întrerupt cu violenţă:

— Aceste sunt chiţibuşerii de drapelist.

De aici un viu schimb de cuvinte, care s'a terminat prin declaraţia d-lui Urechiă că demisionează din vice-preşedinţia Senatului.

Zvonul demisiunei d-lui Urechiă s'a răspîndit repede prin Senat.

Comitetul de acţiune din maturul corp al Drapeliştilor, comitet compus din d-nii G. Mîrzescu, Perieţeanu-Buzău şi general Anghelescu, au sfătuit imediat pe d-nul Urechiă să nu demisioneze pînă nu va fi supus cazul întregei grupări drapeliste.

D. Urechiă s'a executat şi a rămas ca asupra hotărîrei sale de a demisiona să decidă Drapeliştii.

O parte a deputaţilor guvernamentali, cu toate protestările senatorilor, au declarat că nu renunţă de loc la banchetul instrucţiei, pe care'l vor da Miercuri seara, în onoarea d-lui Haret, în sala Liedertafel.

Acest banchet fiind o provocare la adresa senatorilor, mulţi prevăd o opoziţie furtunoasă la Senat în contra legei instrucţiei.

Ziarele ungureşti anunţă una boacănă de tot.

Ele spun că doui şefi ai socialiştilor din Buda-Pesta, anume Cizmadia Sándor şi Iziny, au venit în Bucureşti ca să se înţeleagă cu Liga în privinţa distrugerei Ungariei!

O, sancta simplicitas!

Guvernul a găsit în sfîrşit un raportor al legei instrucţiei la Senat.

Acesta este universalul raportor d. M. Tzoni.

Citim în *Voinţa Naţională*:

Candidatul partidului naţional-liberal la alegerea colegiului I de Senat din Covurluiu este d. Pavel Macri.

Amicii noştri din localitate sunt rugaţi să considere ori-ce altă candidatură, care s'ar da ca atare, ca o manoperă menită să înlesnească jocul conservatorilor.

Prin urmare, candidatura d-lui C. Plesnilă, primar al Galaţilor, este declarată de antiliberală, adică disidentă.

Batalionul permanent al regimentului 4 Ilfov No. 21 va face anul acesta primul marş la 7 Martie, sub comanda d-nului colonel Al. Hiotu.

La acest marş va lua parte şi întregul efectiv al şcoalei bacalaureaţilor de pe lîngă acest regiment.

Alegerile pentru consiliul comunal al oraşului Piteşti vor avea loc la 7 Aprilie pentru colegiul I şi la 9 Aprilie pentru colegiul al II-lea.

Delegaţii colegiului al III-lea se vor alege la 22 Martie.

D. lt.-colonel G. Savopol, sub-directorul arsenalului armatei, a fost numit, pe ziua de 1 Martie, comandant al regimentului 6 de artilerie.

Preotul romîn Vasile Crişianu din comuna Decea-Mureşeană (Transilvania) fiind denunţat de un rău-voitor, că ar fi primit oarecari imprimate revoluţionare dela Liga din Bucureşti procurorul, judecătorul de instrucţie, judecătorul de ocol şi solgăbirăul din Alba Iulia, însoţiţi de un mare număr de jandarmi, au făcut o perchiziţie domiciliară la numitul preot.

Perchiziţia nedînd absolut nici un rezultat, procurorul *a început să tortureze pe preot*, sperînd că ast-fel va putea găsi ce a căutat.

Dar nici torturile n'au dat nici un rezultat.

D. Iosif Crişianu, advocat în Abrud, încetînd din viaţă, a lăsat averea sa de vr'o 60,000 lei instituţiilor culturale romîneşti din Munţii Apuseni ai Transilvaniei.

Eri s'a distribuit la Cameră un proiect de lege prin care se aprobă creditul suplimentar de 1.500.000 lei, pentru reparareа stricăciunilor causate terasamentelor şi lucrărilor de artă de ploile torenţiale şi de inundaţiile din primăvara acelui an.

Acest credit se va acoperi din veniturile brute ale exploatărei căilor ferate pe anul 1897.

PROCESUL DUELULUI

ŞEDINŢA A OPTA

Inainte de şedinţă

Aspectul sălei paşilor pierduţi este astă zi cu totul schimbat. Obicinuiţii palatului justiţiei se pierd în droaia de agenţi comunali şi poliţienesti cari au ocupat primele locuri în faţa sălei secţiunei a treia. Şefii lor, Cantuniari, Zaharia şi alţi cetăţeni—samsari de ai primăriei, sunt în frunte şi, suplinind pe agenţii poliţiei cari sunt însărcinaţi cu ţinerea ordinei, nu dau voie să intre în sală de cît oamenilor lor. Sergenţi de stradă, gendarmi şi toţi cei însărcinaţi cu ţinerea ordinei sunt la ordinile şi ascultarea agenţilor municipali. Din cînd în cînd se aude glasul răguşit al unui Berechet oare-care, adresîndu-se sergentului de oraş sau gendarmului de la uşe:

— Lasă-l că-i d'ai noştri!

Iar droaia agenţilor comunali, duhoarea acrită a inalfabeţilor melisienişti, apladă şi fac chef mare de spiritul lui nea Niţă.

Cei cari cu adevărat urmăresc dezbaterile şi se interesează de acest proces, nu mai pot aborda intrarea principală a sălei, toţi intră prin grefa secţiunei, unde Berecheţii şi cei-l-alţi Cantuniari nu îndrăznesc să-şi arate chipul.

Locul rezervat doamnelor este arhiplin încă de la orele 12 şi locurile din incinta rezervată tribunalului sunt ocupate de advocaţi, magistraţi şi alte persoane de distincţiune.

Este ultima zi a procesului şi în toate părţile se fac comentarii cu un deosebit interes asupra rezultatului.

Tribunalul intră în şedinţă la orele 1.

Pledoaria d-lui Cornea (urmare)

D. Preşedinte dă cuvîntul d-lui Cornea în continuare.

Eminentul avocat începe prin a studia cestiunile de fapt.

«Voinţa Naţională» considera, odinioară, drept o grosolană indiscreţiune faptul de a se ocupa cine-va şi a se aduce în public, o cestiune de onoare, un duel dintre două persoane. S'au schimbat acum părerile acelui ziar, fiind-că nu mai este vorba de oamenii din partidul lui, nu mai este vorba de duelul Ferechide-Fleva. Noi nu taxăm ast-fel ceea-ce se face în afacerea noastră; cel mult putem spune că este impietate indiscreţiune, ceea-ce se face.

Să lăsăm pe Filipescu la o parte, el a declarat deja, că ori care ar fi sentinţa d-v. el nu va face apel. Dar să vorbim de martori.

Toată discuţiunea are să fie asupra conduitei martorilor: dacă ei au făcut tot ce trebuiau să facă, dacă ei au fost în regulele stabilite de codul de duel. Dar, fiind-că suntem înaintea justiţiei, adaog că nici un cod de lege nu arată cum trebue să se conducă martorii. Legiuitorul a făcut din martori supraveghetori de luptă garanţi ai duelului.

Aţi văzut că în această afacere toţi martorii şi-au asumat întreaga şi egala răspundere.

Nici unul nu poate fi îngreuiat sau acuzat mai mult de cît cel-l'alt. Cînd toţi martorii au semnat un proces verbal de luptă şi cînd, după luptă, toţi au declarat că lupta a fost leală, este ignobil de a mai căuta să pui la îndoială spusele lor. Aceasta în general; deci în speţă onorabilitatea fie-căruia din cei patru martori nu suferă bănuială.

Se impută martorilor că nu era caz de duel, că nu trebuia să scoată pe combatanţi pe teren. Cine poate spune aceasta? Ofensa este atît de relativă. Ea depinde de oamenii între cari se produce şi de evenimentele în cari ea ia naştere. Cine poate defini ofensa? Duvergier de St. Thomas, spune că este tot ce te atinge în amor propriu, în onoarea ta.

Dar onoarea? Cît de elastică e, după individ şi persoana care te loveşte. Deci ofensa este după cum o simte şi o cumpăneşte cel care o primeşte, socotindu-se şi persoana aceluia care a făcut o.

Deci singura cestiune de a şti, era dacă această ofensă se putea repara în alt-fel de cît cu eşirea pe teren; dar că articolul în cestiune îndrituia o provocare? aceasta nu se poate discuta.

Cele mai multe dueluri cari se petrec pe lume, sunt pentru cauze politice. Cele-l'alte cazuri sunt rare. Sunt de sigur multe ofense de altă natură, dar cari nu ajung la duel. Pe un om care înşală la cărţi, saŭ pe un gentilom pe care îl prinzi, cu mîna în buzunar, nu-l provoci la duel ci îl dai pe mîna comisarului. Mai sunt cauze de duel intime, de ordin strict discret, pentru cari în general luptele sunt serioase, dar aceste cazuri sunt foarte rari.

D. Cornea citează apoi numeroase exemple de dueluri politice, petrecute în Franţa şi Anglia în timpul din urmă.

În speţă, în ce constă ofensa?

În articolul *Deux Politiques* D. Cornea analizează articolul, arată punctele ofensătoare şi extrem de provocatoare dintr'însul. Şi cine scria aceste ofense şi provocaţiuni? Tocmai acela care părăsise partidul conservator pentru a trece în braţe... mai calde şi mai recunoscătoare.

Acum se vede că în intenţia lui Lahovari era să provoace, voia un duel, pentru a consfinţi trecerea lui în braţele cele noui. Lahovari ştia că acest articol îi va aduce o ceartă de moarte cu Filipescu. Martorul Tomulescu a declarat aceasta. Martorul Văcărescu, şi inculpatul Izvoranu, martor al provocatorului, au declarat de asemenea că articolul era insultător şi că Lahovari trebuia să se bată.

S'a vorbit de un articol din «Epoca» din 87 cînd Filipescu se revoltase în cestiunea duelului Ferechide-Fleva. Desfid pe acei cari voiesc să dovedească ceva în contra vederilor noastre. Atunci, la 87, nu era vorba de o cestiune de onoare de la om la om. Era o adevărată exterminaţiune plănuită. Trei provocări în acelaşi timp a primit Fleva. Pe acea a ministrului de interne, a ministrului de război şi pe a prefectului de poliţie. În contra acestui lucru se revoltase Filipescu, şi cu drept cuvînt.

S'a făcut o imputare lui V. Ionescu, că era certat cu Lahovari şi aşa dar nu trebuia să primească a fi martor în afacerea asta.

Admiţînd chiar această ipoteză, omul de onoare are încredere în sentimentele lui de dreptate şi imparţialitate şi e sigur că, o ceartă chiar, nu-l va face să nu judece drept. Dar nimic n'a fost între Lahovari şi V. Ionescu, şi dacă susţine partea civilă aceasta, în nechibzuinţa ei, în loc să ne acuze pe noi, aduce o nouă insultă lui G. Lahovari, căci susţinînd că ceartă a fost între Ionescu şi el, îl arată ca pe un om poltron şi fără simţ de demnitate, dacă n'a relevat acea insultă. Pe d'altă parte, o telegramă pe care am primit'o eri de la mareşalul G. Filipescu, dezminte şi arată ca mincinoasă depoziţiunea lui Rubin, care a afirmat acest lucru, invocînd dovada mareşalului.

Dar să admitem că ar fi fost o animozitate între Ionescu şi Lahovari. Aceasta este un caz de recuzare? Absolut de loc. Avem exemplu recent. Duelul Drumont—Clémenceau. Martorii celui d'intîi, redactori la gazeta combatantului, erau inimici ai celui l'alt. S'a spus vre o vorbă? Absolut nici una.

Un exemplu la noi în ţară: Duelul general Lahovari-Niculescu. Cine erau martorii lui Niculescu? Doui ofiţeri din cavalerie, ambii greviştі în cestiunea ofiţerească, şi inimici ai generalului. Gîndintu-s'a cineva să se ridice în contra lor?—Nimeni. Şi cu toate acestea, asupra acelora şi a condiţiunilor luptei se putea obiecta ceva. Au fost 5 reprise şi în toate a fost rănit Niculescu. Cu toate asta martorii lui au cerut lupta înainte pînă la a 5 a repriză cînd generalul a fost grav rănit.

S'a spus că martorii au fost intransigenţi? Ei au propus retractarea articolului saŭ eşirea pe teren? Dar ce puteau să propună martorii cari vin să ceară repararea unei ofense? Refuzat-au ei să primească conciliarea? Declarat-au ei că nu voiesc de cît lupta?

D. Cornea explică în detaliu toate fazele şi tratativele de conciliere, arată că era cu neputinţă martorilor lui Filipescu să primească declaraţia propusă de acei ai lui Lahovari şi pe de altă parte cum însuşi Lahovari, care convenea că lovise în onoarea lui Filipescu, n'a voit să primească declaraţia pe care se spunea că nimic n'a voit să atingă în onoarea lui Filipescu. Cum se poate spune deci că martorii lui Filipescu au fost intransigenţi, cînd ei singuri au făcut o declaraţie de conciliare şi au consultat pentru aceasta şi pe amici de ai lor cari erau în contra acestui duel?

S'a spus de d. Grădişteanu, că Lahovari trebuia să se bată, căci se temea că dacă va da o declaraţie explicativă, *Epoca* îl va ataca din noŭ, pe tema laşităţii. O curată aberaţiune. Ori-ce om de onoare ştie, că o dată un proces-verbal încheiat într'o afacere, nici unul din cei doui amestecaţi într'însa, n'au drept să o mai deschidă; şi acel care ar face aceasta, ar fi chemat la răspundere de cei 4 martori cari au semnat procesul.

În privinţa alegaţiunei că condiţiunile duelului au fost impuse, după cum s'a scris în procesul verbal, d. Cornea arată că dacă e cine-va care a impus lupta, acela este Lahovari, care a respins declaraţia şi a spus martorilor: primiţi condiţiile de luptă.

Şedinţa se suspendă la orele 2,30.

***

Şedinţa se redeschide la orele 3.15.

D. Cornea comunică o telegramă pe care a primit'o de la d. profesor Disescu, care arată că la cursul de drept penal, de la facultatea noastră juridică, d. profesor Cantili profesează studenţilor că martorii în duel, nu sunt pedepsiţi nici ca complici, nici ca agenţi provocători, nici ca coautori.

În continuarea pledoariei, d. Cornea arată că nu se poate susţine inegalitatea în luptă între cei doui adversari. Nu este încă dovedit că d. Filipescu era mai tare în scrimă. Dar aceasta nu înseamnă mare lucru. Tavernier spune că e mare diferenţă între trăgătorul din sala de arme şi trăgătorul în luptă. Pe teren, superior este acela care are mai multă bravură şi sînge rece. Îi convine familiei să susţină inferioritatea lui Lahovari pe acest singur punct, pe care se poate discuta.

Lahovari avea un avantagiu însă mai mai mare, acela de a fi fost stîngaciŭ. Principele G. Bibescu se pronunţă categoric asupra acestui punct.

S'a mai spus că Filipescu, în ajunul luptei, a benchetuit, pe cînd Lahovari tremura de teamă. Nu insist asupra acestui punct, fiind-că este păcătos pentru partea civilă care a spus-o; cu atît mai păcătos că nu este adevărat.

În privinţa lealităţei duelului,—în afară de codul penal, nu se mai poate discuta. Martorii au spus'o în tot-d'auna: Totul s'a petrecut în modul cel mai leal.

Un cod al duelului, cu sancţiunea lui, nu există, dar sunt regulile stabilite ale duelului, după cum există dreptul internaţional căruia se supun toate popoarele, fără ca să existe un cod internaţional.

Dar după regulile stabilite în materie de duel, să ni se spună cari sunt acelea cari au fost călcate în această afacere?

Tavernier spune că în duel se pot face greşeli, cari însă nu atrag după sine nelealitatea lupteі. Nici chiar asemenea lucruri nu se pot imputa în această afacere.

În procesul verbal de luptă, martorii, toţi patru, atestă lealitatea luptei. Martorii lui Lahovari, la instrucţie şi aci, au declarat acelaşi lucru şi dv. cari recunoaşteţi lealitatea acestor martori îi faceţi implicit complici cu martorii d lui Filipescu, acuzînd pe aceştia de a fi călcat regulile duelului.

Asupra celor-l'alte incriminaţiuni, d. Cornea arată pînă la evidenţă, netemeinicia lor, dar în sfîrşit, spune d. Cornea, toate condiţiunile prevăzute în procesul de luptă, au fost primite, nu numai de martori ci şi de Lahovari însuşi.

Se spune că era sala prea mică? Dar e puţin timp, acum cîte-va luni, d. Marghiloman s'a bătut cu fiul d nei Lahovari, d. R. Creţulescu, într'un salon din casele vecine cu Jokei-Club. Acest salon are num. 16 metri şi era plin cu mobile. D. Creţulescu a lovit pe d. Marghiloman cînd acesta era lîngă zid şi nimeni n'a zis nici un cuvînt.

Vedeţi că depinde de aceia cu cari ai afface.

Imputaţiunea că d. Filipescu cunoştea sala de luptă este tot atît de puţin serioasă şi nedemnă ca şi cele-l'alte.

Tribunalul ştie si toţi martorii au spus-o că martorii d-lui Filipescu aleseseră sala de gimnastică pentru luptă.

Nici unul din martori n'a propus trecerea în sala de scrimă ci doctorii luptei, cari se temeau de sănătatea luptătorilor.

Şi în definitiv, faptul de a fi tras în acea sală de 4 ori, nu poate constitui absolut nici un avantaj, de oare-ce asalturile în această sală se fac în largul sălei, pe cînd duelul s'a făcut în lungul ei. Prinţul G Bibescu s'a pronunţat categoric în acest sens.

D. Cornea depune apoi tribunalului o statistică amănunţită a tuturor duelurilor petrecute în Franţa de la 1841 pînă azi. Din această statistică se vede că toate duelurile urmate de moartea unui adversar şi judecate, au fost în tot-d'a-una achitate.

D-sa mai citează două cazuri de duelurі mortale, în care un romîn din Ungaria a ucis pe trei unguri. Pentru primul duel nici n'a fost urmărit, pentru cele-l alte două, cumulate la un loc, romînul a avut o condamnaţie de 20 de zile.

Sfîrşind d. Cornea spune că mărirea unei ţari se judecă după mărirea judecătorilor; sunt sigur, închee distinsul avocat, adresîndu-se tribunalului, că veţi ridica sus prestigiul ţarei romîneşti.

Dezbaterile se închid.

Tribunalul intră în deliberare la orele 4.30.

In deliberare

Intrat în deliberare la orele 4 şi jumătate, tribunalul a stat în camera de chibzuire pînă la orele 8 şi jumătate seara. Patru ore de deliberare.

Mulţimea din sala de şedinţe, de şi foarte impacientată, stă neclintită. Toate doamnele cari au luat parte la proces încă de la începerea dezbaterilor, nu-şi părăsesc locurile. Mare mişcare în sală şi discuţiunile sunt vii. Deliberare în camera de chibzuire; deliberare în sala de şedinţă.

Uşile intrărei în spre camera de consiliu sunt încuiate; nimeni nu poate comunica prin acel loc. In sala paşilor pierduţi şi pe galeriile din dos, mulţimea stă îngrămădită, nerăbdătoare de a cunoaşte rezultatul.

Sentinţa

La orele 8 şi jumătate, uşile din spre camera de consiliu se dau de perete. O mişcare de impacienţă se face în sală.

D. Preşedinte Florian intră, urmat de d. jude Alexandrescu şi de supleantul Sahina. O tăcere sepulcrală se face în auditoriu. Ca şi cum un curent puternic, trecut prin toate inimile de o dată, le-ar fi ţintuit pe loc. Nici o mişcare, nici o suflare.

D-nii Filipescu, V. Ionescu, Săulescu, Drosu şi Izvoranu stau linişiţi la locurile lor.

D. Preşedinte dă citire sentinţei:

Tribunalul

In numele legei,

Condamnă pe Nicolae Filipescu la 6 luni închisoare şi la un leŭ despăgubire civilă d-nei Maria Lahovari.

Achită pe cei-l'alţi patru inculpaţi.

După sentinţă

In picioare şi cu o tăcere sfîntă, publicul a ascultat citirea sentinţei.

După ce tribunalul s'a retras, mai multe voci din sală au strigat: Să trăiască Filipescu!

D. Filipescu, cu aceeaşi linişte pe care a arătat-o în tot cursul procesului, a mulţumit numeroşilor săi amici, cari i-au dat şi de astă-dată cele mai vădite dovezi de simpatie şi nelimitată dragoste.

D. Filipescu a eşit apoi urmat de amicii săi. Pe culoare, mulţimea cetăţenilor salută cu respect pe d. Filipescu, care le mulţumeşte cu afabilitate.

Mărţişoare încîntătoare
Mărţişoare sublime
Mărţişoare High-Liffe
DULCAMARA
Calea Victoriei No. 125
Vis à-vis Palatul Ştirbei
Pălărioare pentru dame
Violette de Parma

Moşia Copaciu

din judeţul Vlaşca, a defunctei Alexandrina Hiottu, se vinde cu ori-ce preţ va eşi la licitaţiunea publică în ziua de **26 Februarie** 1898 la Tribunalul de Vlaşca.

Pentru informaţiuni la d-nii SAMI & ARTHUR, strada Caragheorghevi 1 No. 3

Dr. ROTH
No. 3 Calea Rahovei No. 3.
lîngă Biserica d-na Bălaşa
orele de consultaţie 4-6 d. a.

www.dacoromanica.ro

FOIȚA ZIARULUI «EPOCA»

13

J. P. JACOBSEN

ÎNTRE VIAȚĂ ȘI VIS

— NIELS LYHNE —

Frithjof se simți cam jignit, dar nu îndrăzni să plece ca un om nemulțumit; și apoi știa că avea dreptate în potriva ei; în sfîrșit, îi părea foarte drăguță. Așa dar rămase și începu să discute cu Erik, dînd vocei sale un accent de înțeleaptă in ulgentă.

Doamna Boye măsura cea-l-altă extremitate a atelierului, cînta, arunca triluri, cari păreau niște hohote de rîs și se întrerupea ca să declame o recitație.

Ea se opri ca să șteargă un bust al împăratului August, și să-i facă apoi, cu pămînt clisos, mustăți, un barbișon și cercei în urechi.

Pe cînd era ast-fel ocupată, Niels se apropiase de dînsa făcîndu-se că vrea să examineze cu interes statuetele pe razele lor.

Ea nu se uitase spre el, totuși trebuea să-l știe aproape: căci, fără să se întoarcă, întinse mîna rugîndu-l să aducă pălăria d-lui Erik.

Luă pălăria și o puse în capul împăratului August. Apoi cu o voce șăguitoare!

— Bătrîne Shakespeare, bătrîn norod care nu știai ce faci!... Ai măzgălit și tu hîrtia, sărmane bătrîn și ai fabricat pe Hamlet fără să știi la ce lucrai!

Scoase pălăria și 'și trecu mîna, cu un gest de mamă, pe fruntea bustului:

— Bătrîn pretențios! Bătrîne poiet, nu tocmai fără succes de alt-fel! Nu-i așa, domnule Lyhne, că trebuie să recunoaștem, cel puțin, că Shakespeare n'a fost un *ratat*?

— Am părerea mea personală, în această privință, răspunse Niels, roșindu-se.

— Ah! și d-ta ai o opinie personală asupra lui Shakespeare!

Putem s'o știm?... Să vedem, ești pentru sau în contra noastră?

— Și se așeză lîngă bust, cu un braț împrejurul gîtului acestuia.

— Nu știu dacă părerea mea are fericirea să fie la fel cu a d-v., dar e desigur *pentru* protejatul d-v. Căci sunt convins că Shakespeare știa ce făcea și ce îndrăznea. Adesea s'a îndoit de opera sa, adesea a îndrăznit numai pe jumătate și a modificat o figură dîndu-i trăsuri noui cari ștergeau pe cele de întîiu...

Niels continuă pe tonul acesta, dar doamna Boye dedea semne de nervositate; ea își frămînta nerăbdătoare degetele, pe cînd fața 'i lua un aer de suferință.

— Te rog, domnule Lyhne, zise ea în sfîrșit, nu mai face gestul acela... ai crede că vrei să rupi dinții cui-va... A! iată-mă iar atentă... Sînt absolut de aceeași părere cu d-ta.

— In cazul acesta nu mai continuu.

— De ce?

— Dacă sîntem de aceeași părere...

— Ah! da, dacă sîntem de aceeași părere!

Nici unul nici altul nu dădea cuvintelor acestora un înțeles particular, dar ei puseseră într'însele o intonare particulară care lasă să bănuiască fine subînțelesuri, și se priviră cu un zîmbet expresiv, fie-care dintre ei, întrebîndu-se ce voise cel-l'alt să zică și împutîndu-și că nu poate s'o ghicească.

Doamna Boye se duse de se așeză pe scaunul său. Frihjof se apropie de dînsa căutînd să fie amabil.

— Dacă aș fi curios, zise ea, aș vrea să știu ce carte era aceea pentru care vă certaserăți cu Erik.

— Vreți să știți?

— Aș vrea.

Doamna Boye luă cartea și zise cu un ton solemn:

— *Helge*, poema lui Oehlensklaeger... La ce cînt eram?... La acesta: «Sirena se duse lîngă regele Helge». Și iată versurile cu pricina... Sirena se întinsese alături de Helge; acesta nu-și putu înfrîna curiozitrtea; se întoarse și văzu: «Cea mai mare frumusețe pe care a purtat-o pămîntul dormind alăturea de el.

Brațele-i sunt de-o albeață orbitoare; veșmîntul cel mohorît n'o mai acoperă; un văl argintiu și ușor 'i învălue superbul său corp. Și asta-i tot ce spune despre frumusețea sirenei; ei bine, atît nu mă mulțumește. Vreau să mi-o descrie cu cuvinte arzătoare care să-mi dea o vedenie de frumusețe atît de uimitoare în cît să mă facă să-mi pierd respirația. Vreau să fiu inițiat în seducțiunile acestui corp de sirenă. Dar te 'ntreb, e de ajuns ca să-mi vorbească de brațe orbitoare și de un corp superb învăluit de un val transparent?...

Ei, nu! ar trebui să fie goală ca un val și să poarte în sine farmecul sălbatic al mării.

Trebue ca pielea să păstreze un reflect din fosforescențele apei și părul să fie negru și încurcat ca o pădure de alge, nu-i așa? Miile de nuanțe ale mării trec mereu prin prunelele sale, sînul său palid e rece și tresare de o voluptate rece, ondulațiunile valurilor se regăsesc în formele sale, sărutările au acea savoare a undei amare și strîngerea brațelor sale e moale și trecătoare ca spuma care se topește.

Se aprinsese vorbind; mișcată de subiectul său, ea ridica spre ascultătorii săi niște ochi mari de copil care întreabă.

Dar ei nu ziseră nimic. Niels era roșu, Erik foarte încurcat. Iar Frithjof, se uita la dînsa cu o expresie de nețărmuită admirație; cu toate acestea și el nu mai puțin de cît prietenii săi, simția iresistibila seducțiune care purcedea de la dînsa.

După cîte-va săptămîni, Niels și Frithjof erau la doamna Boye niște mosafiri tot atît de nelipsiți ca și Erik Refstrup.

Acolo făcură cunoștință cu o palidă nepoată a stăpînii casei și cu o colecție de viitori poeți, viitori pictori, viitori actori, viitori arhitecți. Toți erau plini de speranță și de curaj, setoși să se arunce în vultoare, toți se înflăcărau ușor.

Uuii evocau melancolic idealul unui timp care nu mai era, dar cea mai mare parte se entuziasmau pentru ideile și teoriile noui în acel momeot. Se îmbătau de năutate, erau noui pînă la exagerațiune, îndrăcit de noui. — și poate erau ast-fel fiind-că simțoau agitîndu-se în adîncul lor dorinți și aspirațiuni cari trebuiau înăbușite, noul ne putînd să le mulțumească de și el era universal, imens, nemărginit de cuprinzător.

Nu ne pasă, acești tineri aveau o frumoasă convingere, aveau credința în lumina pe care trebuiau s'o aducă marii cugetări, entuztasmul 'i înălța ca pe niște aripi de aquilă.

(Va urma)

Desfacere totală de Mobile

cu prețuri foarte reduse

MAGASINUL FOST H. OEHLBERG

Strada Carol No. 6

vis-à-vis de clădirea noului PALAT al POȘTELOR

Cine dorește a cumpăra mobile fine cu prețuri foarte reduse să viziteze magazinul din Strada Carol No. 6, fost H. AELBERG, care este compus de un foarte bogat Asortiment.

Desfacerea numai pînă la Sfîntu Gheorghe 1898.

Nu cumpărați Mașini sau Unelte Agricole înainte de a vizita

CEL MAI MARE DEPOSIT DE TOT FELUL DE

MAȘINE ȘI UNELTE AGRICOLE

EUGENIU BEHLES

REPRESENTANT GENERAL AL RENUMITEI FABRICI **TH. FLÖTHER** DIN GERMANIA

București. - Strada Bibescu-Vodă, No. 1 și 3 (In dosul Așezăm. Brîncovenești). **- București**

LOCOMOBILE și TREERATORI

Din Renumita Fabrică TH. FLÖTHER

Premiate cu ***MEDALIAE D AUR*** *la concursul de la ȘCOALA DE AGRICULTURĂ de la Herestrău în 1891.*

TREERATÓREA NOUA „Flöther" Model 1898. **Patentată**

Prevăzută cu **Triplă Curățitoare, Trei Vînturi** ceea-ce nu posedă nici o treerătoare de ori-ce alt system existent, și **Tobă pentru bătut Porumb** aplicabilă numai la TREERATOAREA „FLÖTHER" **bătînd pe zi 150 pînă la 200 chile mari de porumb, cu sau fără foi.**

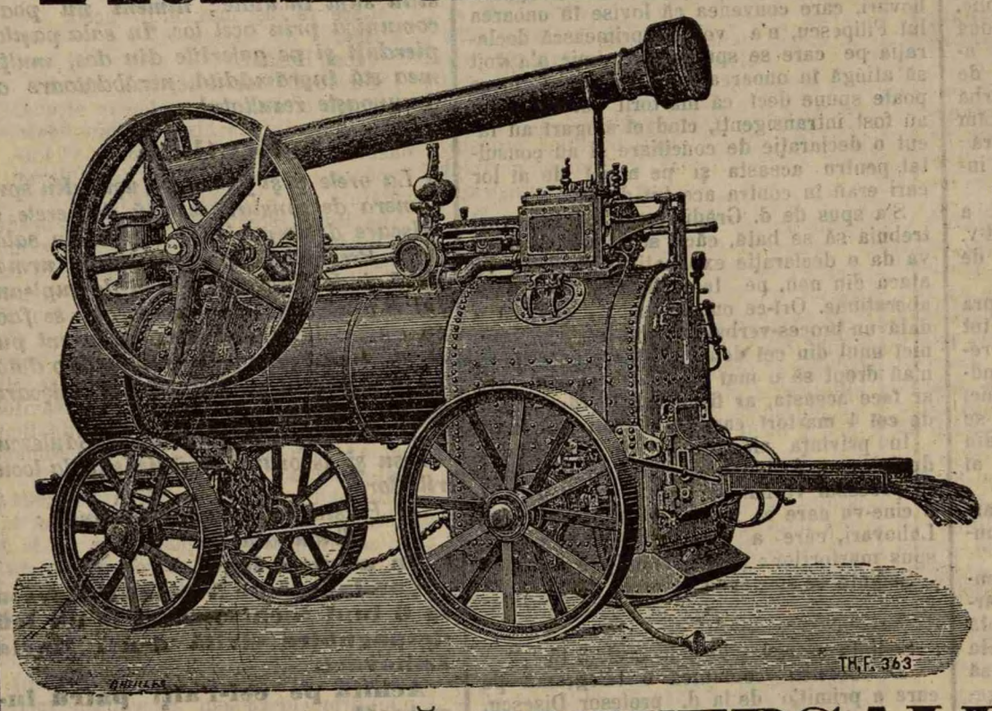

MAȘINELE **„FLÖTHER"** treeră mult, curat, fără de risipă, fără a sparge bóbe și fără a înegri grîul la cas de mălură.

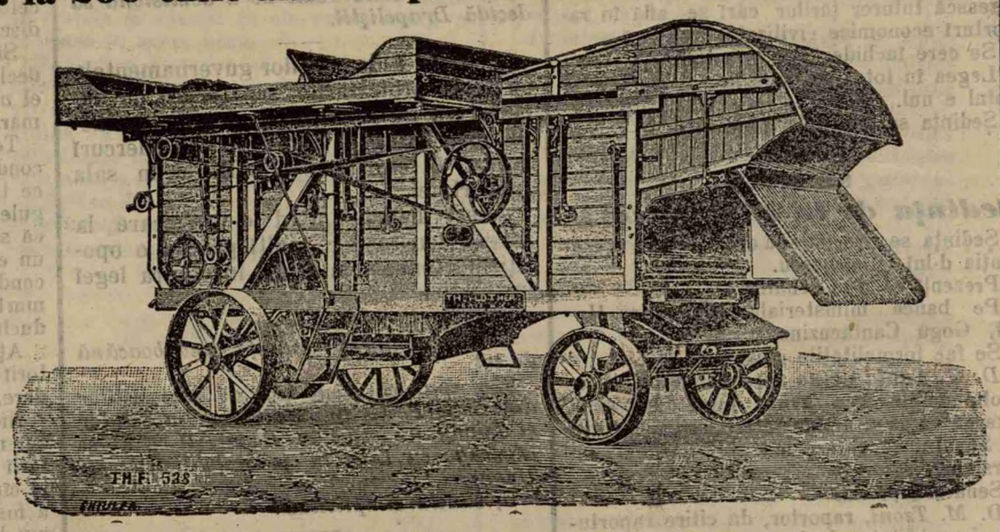

PLUGURI UNIVERSALE **PLUGURI NORMALE**

Cele mai bune și solide, construite numai din oțel — **Cu 2, 3 și 4 Brăzdare.— Tot-d'a-una 500—600 pluguri în Deposit**

PLUGURI CU SEMĂNĂTOR DE PORUMB **Cele mai PRACTICE. Cu mai multe brăzdare.**

Semănători, manuale în lat și în rînduri.

Trioare originale „HEID" în toate mărimile cele mai bune existente.

Vînturători, transportabile cu aparat de scos mălura.

Greble de fîn,—Mașini de tăiat paie și fîn.

Grape, flexibile și diagonale, cu două și trei cîmpuri și cu dinți de oțel.

Răriți, Cultivatori, Tăvălugi.

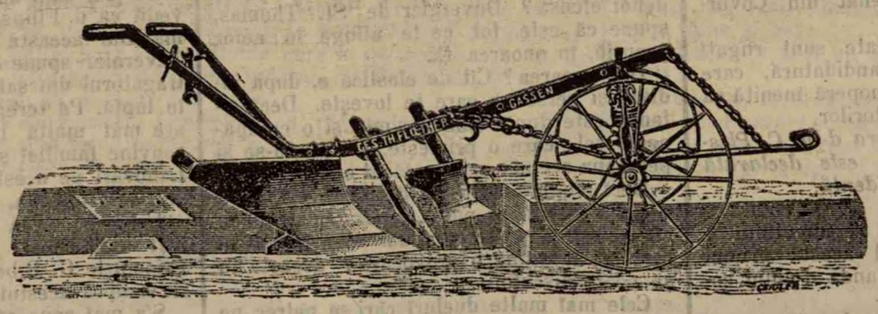

Morî TRANSPORTABILE, pe postament de lemn și de fier, simple, duble, triple și quadruple, din cele mai renumite fabrici, de 36, 42 și 48 țoluri.

Pietre de Moară FRANCEZE 1-a calitate, din Lafertésous-Société Meulliére Dupety & Co., compuse din maximum 4-5 bucăți, întregi fără piept. Toate mărimile.

Batoze de Porumb SIMPLE și DUBLE, manuale și cu aburi, cu *Elevator* ultimul sistem perfecționat.

Curele de transmisiune ENGLEZEȘTI, 1-a calitate simple și duble, și toate lățimile.

Pompe pentru spălatul cazanelor, de incendiu și grădini.

Părți de reservă. — Mușamale. — Mașine de scărmănat lînă. — Pive de postav. — Motoare cu petrol și cu gaz.

Secerătoare simple „CONTINENTAL" și Cositoare

Secerătoarea „BONNIE"

CU APARAT DE LEGAT SNOPI — CU TAIȘUL LA „*DREAPTA*"

din renumita fabrică ***JOHNSTON HARVESTER*** Comp., Batavia (America). Model 1898. Cele mai ușoare și solide, construite din oțel

Garanție absolută pentru perfecta funcționare și material solid al tutulor mașinelor

Reprezentant general a Renumitei Case SIMON BÜHLER & BAUMANN

Pentru **Instalațiuni de MORI perfect Automatice cu Valțuri**

Bucuresti.—Tipografia EPOCA, Strada Clemenței No. 3.—Bucuresti.

www.dacoromanica.ro